

Duurzaam Houten

Resultaten onderzoek 2014

In opdracht van de gemeente Houten

Augustus 2014

Rianne van Beek MSc

Laurette Haas

Inhoudsopgave

Achtergrond	3
Conclusies en aanbevelingen	4
1. Belang van duurzaamheid.....	8
2. Persoonlijke betrokkenheid	10
3. Toekomstverwachtingen	19
4. Rol van de gemeente	23
5. Profilering Houten.....	31
Bijlage 1 – Respondentenprofiel.....	33
Bijlage 2 – Processtatistieken	34
Bijlage 3 – Vragenlijst.....	35

Achtergrond

Aanleiding onderzoek

De gemeente Houten is ambitieus als het om duurzaamheid gaat. Zij heeft zich doelen gesteld ten aanzien van een aantal duurzaamheidsthema's, zoals duurzame energie en energiebesparing. Voor de realisatie van deze doelen wil de gemeente graag meer gevoel krijgen bij wat er leeft in Houten. Welke initiatieven spreken aan en waarom wel of niet? Wat is de samenleving zelf bereid te doen en wat kan de gemeente daarbij betekenen? Op deze en andere vragen probeert de gemeente antwoord te krijgen door middel van een onderzoek onder het Burgerpanel. De gemeente kan dan beter inspelen op wat er leeft onder de inwoners en weet voor welke onderwerpen ze een dialoog moet starten om meer begrip voor elkaars overtuigingen en standpunten te krijgen.

Methode van onderzoek

Voor dit onderzoek zijn alle 1.326 leden van het Burgerpanel uitgenodigd om deel te nemen aan een online enquête. In de periode van 12 juni tot en met 7 juli 2014 hebben 551 inwoners deelgenomen. Dit betekent een respons van 42%.

De resultaten worden gerapporteerd op totaalniveau. Daarnaast wordt er gekeken naar verschillen op basis van achtergrondgegevens, zoals: geslacht, leeftijd en wijk. Wanneer zich significante en relevante verschillen tussen (sub)groepen voordoen, worden deze vermeld in de rapportage¹. In bijlage 2 is een respondentenprofiel opgenomen.

---

¹ Het aantal inwoners uit het buitengebied is te laag om hier conclusies aan te kunnen verbinden. Dit gebied is daarom niet meegenomen in de vergelijkingen tussen de verschillende wijken van Houten.

Conclusies en aanbevelingen

Belangrijkste inzichten

De uitkomsten van deze burgerpanelmeting geven een beeld met twee gezichten.

De aandacht voor duurzaamheid en het milieu is hoog. Het staat in de top 5 van belangrijke thema's en het wordt zeker niet als een hype gezien. Ook doet vrijwel iedereen wel iets voor het milieu, waarbij afvalscheiding met 94% de onbetwiste nummer 1 is. Zo'n 80% van de Houtenaren typeert zichzelf als milieubewust.

Een zeker opvallende uitkomst is dat ruim 75% aangeeft dat de belangrijkste drijfveer voor hun milieubewuste handelen de zorg voor de planeet/schepping of volgende generaties is. Financiële motieven wordt maar door slechts 9% als belangrijkste motief genoemd.

Er is ook een andere zijde. Tegenover de hoge aandacht voor het milieu en de zorg voor de planeet en voor volgende generaties staat dat zo'n 40% vindt al genoeg voor het milieu te doen en dat 40% financiële barrières ervaart die hen ervan weerhouden om méér voor het milieu te doen. Bij de maatregelen die mensen wel (overwegen te) nemen, overheersen de relatief eenvoudige maatregelen, die genomen kunnen worden zonder al teveel impact op het dagelijks leven of de portemonnee. Vooral onderen ouderen (65+) is er weinig animo om grote investeringen te doen.

Dit roept het beeld op dat Houtenaren nog weinig bewust zijn van de veranderingen die er de komende jaren op hen af komen. Wel geeft zo'n 50% aan te maken te krijgen met (financiële) problemen als de kosten van energie sterk zouden stijgen. Er is dus een verandering nodig in het denken over wat er nodig is om een echte bijdrage te leveren aan het duurzaamheidsvraagstuk. In dat licht past ook wel de grote vraag naar meer informatie over wat er nog meer mogelijk is.

Positief is dat de bereidheid om zelf bij te dragen aan initiatieven door daar tijd in te steken, zeer behoorlijk lijkt. Zo geeft ruim een derde van de inwoners aan mee te willen werken aan wijk- of buurtinitiatieven op het gebied van duurzaamheid of bijvoorbeeld tijd te willen steken in een energiecoöperatie om samen duurzame energie op te wekken.

Tot slot, staat een grote meerderheid afwijzend tegenover extra dwingende regels van de overheid en vinden ze verduurzaming ook hun eigen verantwoordelijkheid. Het is dan wel belangrijk dat de Houtense inwoners hun verantwoordelijkheid ook pakken. Anders zou het breed toegejuichte "de vervuiler betaalt"-principe wel eens voor hen kunnen gaan gelden.

Voor de komende tijd zal de focus moeten liggen op meer informatie over wat er nodig is om van Houten een duurzame en klimaatbestendige gemeente te maken. Vooral Houtenaren van 44 jaar en jonger zijn daarbij een belangrijke doelgroep, aangezien deze groep relatief minder milieubewust is, terwijl zij juist de grootste toekomstige footprint hebben. Het is belangrijk dat er goede voorbeelden komen in Houten (of de regio) waar alle Houtenaren kunnen zien wat er mogelijk is en ervaren wat er van hen verwacht wordt, namelijk investeren in hun toekomst. Door als gemeente te faciliteren dat ook de meer ingrijpende maatregelen toegankelijk worden voor haar inwoners, kan Houten een gemeente worden waar de inwoners niet alleen zeggen dat ze duurzaam bezig zijn, maar het ook daadwerkelijk doen.

Duurzaamheid is belangrijk thema

Een meerderheid van de inwoners van Houten vindt het belangrijk dat de gemeente zich inzet voor duurzaamheid. Duurzaamheid is niet het meest urgente onderwerp waar Nederland op dit moment mee te maken heeft, maar het is wel een belangrijk thema en Houtenaren verwachten dat het onderwerp ook in de toekomst op de agenda blijft staan. Zij zien daarbij een belangrijke rol voor de gemeente weggelegd om maatregelen te nemen op dit gebied. Maar ook wordt het belangrijk gevonden dat de overheid de burger goed informeert en faciliteert met betrekking tot eigen initiatief van de burger.

Houtenaren proberen hun steentje bij te dragen

Inwoners van Houten leveren op verschillende manieren een bijdrage aan het milieu. Een grote meerderheid scheidt zijn afval en probeert het eigen energieverbruik te beperken. Ook proberen veel Houtenaren hun watergebruik te beperken. Zij hebben hun woning goed geïsoleerd en zij maken bewuste vervoerskeuzes (auto of fiets/OV). Naast de al genomen maatregelen denken zeven van de acht Houtenaren in de komende 10 jaar nog meer maatregelen te nemen of hier verder in te investeren. Meest populaire maatregelen hierbij zijn duurzaam voedsel eten, energieverbruik (nog) verder beperken, regenwater opvangen en investeren in het opwekken van duurzame energie. Zonnepanelen op het eigen dak zijn de meest voorkomende en tevens meest verwachte investering in duurzame energie.

De belangrijkste drijfveer voor milieubewust handelen is de zorg voor onze planeet en voor toekomstige generaties. Financiële motieven spelen geen grote rol, maar financiën blijken wel erg belangrijk als gevraagd wordt naar de persoonlijke impact van het milieu in de komende jaren. Twee derde van de Houtenaren staat dan ook open om zelf informatie en uitleg te krijgen over milieuthema's en wat men hier zelf aan kan doen.

Financiële barrières zijn ook de belangrijkste reden om niet (nog) meer voor het milieu te doen dan men nu al doet. Daarnaast ziet een deel het belang niet in of is men van mening dat het individu weinig bij kan dragen.

Toekomstige ontwikkelingen kunnen tot persoonlijke problemen leiden

Inwoners van Houten verwachten meerdere ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en milieu in de komende 10 jaar. Zij achten het vooral aannemelijk dat er nieuwe manieren komen om duurzame energie rendabel op te wekken. Ook lijkt het de meerderheid waarschijnlijk dat energieprijzen sterk stijgen, traditionele auto's uit het straatbeeld verdwijnen en er meer wateroverlast komt door heftige regenbuien.

Voor alle scenario's geldt dat meer dan helft van de Houtenaren de verwachte ontwikkelingen mogelijk ook als een persoonlijk probleem ziet. Vooral scenario's die directe persoonlijke financiële consequenties hebben, worden vaak als probleem ervaren: de helft van de Houtenaren verwacht de komende tien jaar last te krijgen van de stijgende prijzen voor benzine, gas en elektra. Iets minder dan de helft van de inwoners denkt dat zij persoonlijk te maken zullen krijgen met wateroverlast door heftige regenbuien. Bijna een derde ziet een persoonlijk risico van overstromingen door hoog water in de Lek.

Houtenaren zien brede rol voor de gemeente op gebied van duurzaamheid

Inwoners van Houten vinden het voor een breed scala aan onderwerpen op het gebied van duurzaamheid belangrijk dat de gemeente zich hier voor inzet. Zij zien vooral een rol voor de gemeente op het gebied van ruimtelijke ordening: door duurzaam bouwen te bevorderen, bestaande (woon)ruimten beter te benutten en meer ruimte te creëren voor natuur. Ook afval verminderen door hergebruik te stimuleren is een belangrijk onderwerp voor de gemeente.

De gemeente kan inwoners zelf helpen bij nog milieuvriendelijker of duurzamer gedrag door hen goede en praktische informatie te geven over wat zij zelf kunnen doen. Ook verwachten inwoners financiële ondersteuning in de vorm van subsidies, vooral op het gebied van duurzame energie met regelingen voor zonnepanelen en windmolens. Daarnaast verwachten zij dat de gemeente hen faciliteert bij hun huidige maatregelen, door bijvoorbeeld goede voorzieningen voor afvalscheiding en goed openbaar vervoer aan te bieden.

Houtenaren denken dat de gemeente milieubewustzijn en duurzaamheid het best kan bevorderen door burgerinitiatieven te steunen en faciliteren en zelf het goede voorbeeld te geven.

Ruim de helft van de Houtenaren is bereid zich zelf op één of andere manier in te zetten voor milieu en duurzaamheid in Houten. Zij willen zich bijvoorbeeld inzetten voor duurzame energie, het verminderen van afval of voor de beschikbaarheid van duurzaam voedsel. Ruim een derde staat open voor deelname aan wijk- of buurtinitiatieven voor verduurzaming of voor een lidmaatschap van een energiecoöperatie in Houten. De animo om wijkambassadeur te worden is minder groot. Houtenaren die zich hier niet voor willen inzetten noemen tijdgebrek als belangrijkste reden. Ook twijfelen zij wel aan de eigen geschiktheid hiervoor.

Verschillen tussen doelgroepen

Binnen het onderzoek is een aantal verschillen zichtbaar tussen mannen en vrouwen en verschillende leeftijdsgroepen, al verschillen de groepen op hoofdlijnen niet wezenlijk van elkaar.

Houtenaren van 44 jaar en jonger zijn minder milieubewust en nemen minder maatregelen op het gebied van duurzaamheid. Zij laten zich iets vaker leiden door financiële motieven en minder door zorg voor de toekomst. Ouderen (65+) hebben minder vaak te maken met financiële barrières die hun duurzaam handelen beperken, maar zijn desondanks minder van plan om te investeren in bijvoorbeeld duurzame energie of de opvang van regenwater, mogelijk op basis van hun leeftijd.

Vrouwen letten in vergelijking met mannen vaker op hun waterverbruik, duurzaam voedsel, en staan vaker open voor opvang van regenwater en woningisolatie. Zij verwachten vaker wateroverlast door heftige regenbuien of rivieroverstromingen. Vrouwen zien vaker dan mannen een rol voor de gemeente bij verschillende maatregelen en zien meer in informatievoorziening door de gemeente.

Mannen zijn in vergelijking met vrouwen vaker geïnteresseerd in duurzame energie.

Aanbevelingen

Om tegemoet te komen aan de wensen en verwachtingen van de inwoners van Houten moet de gemeente zich op verschillende manieren inzetten voor duurzaamheid:

- Zelf maatregelen nemen als gemeente: vooral op grond van ruimtelijke ordening en maatregelen tegen klimaatverandering (in het bijzonder wateroverlast).
- Voorbeeldfunctie vervullen: Houtenaren verwachten dat de gemeente zelf ook het goede voorbeeld geeft.
- Informatiefunctie: niet iedereen weet wat hij nu al kan doen, meer kan doen of is er even bewust mee bezig, maar de meerderheid staat wel open voor informatie. Dit biedt kansen voor de gemeente om met goede informatie de kennis en het bewustzijn te vergroten en gedrag te beïnvloeden.
- Faciliteren: de gemeente kan duurzaam gedrag bevorderen door goede voorzieningen aan te bieden, zoals afvalscheiding, goed openbaar vervoer, volkstuintjes, enz.
- Draagvlak creëren: door het breed gesteunde principe dat de vervuiler betaalt als uitgangspunt te nemen en dit ook duidelijk te communiceren.

Bij het opstellen van haar milieubeleid kan de gemeente inspelen op de twee belangrijkste motieven voor duurzaam gedrag:

- Op langere termijn (voor volgende generaties) speelt de zorg voor en de wens tot behoud van onze planeet een belangrijke rol.
- Op korte termijn wordt men persoonlijk geconfronteerd met financiële consequenties.

Om de financiële drempels voor duurzaam gedrag te verkleinen, is het belangrijk om als gemeente mee te denken over betaalbare maatregelen. Enerzijds door inwoners te informeren over hoe men het eigen gedrag met kleine aanpassingen kan veranderen, zonder dat dit (grote) kosten met zich mee brengt. Anderzijds door de drempels voor (soms kostbare) duurzame investeringen te verlagen, door goede voorlichting te geven over de mogelijkheden, te wijzen op de voordelen op lange termijn en door te wijzen op collectieve regelingen.

De gemeente kan zich bij de informatievoorziening het best richten op de inwoners van 44 jaar en jonger. Deze groep is relatief minder milieubewust, terwijl zij juist het meest bepalend zijn voor het milieu in de toekomst. Deze groep heeft vaker dan inwoners die ouder zijn, te maken met financiële drempels, dus probeer vooral deze groep duidelijk te maken wat hen het hen zelf (op langere termijn) oplevert. Ook de groep oudere inwoners (65+) verdient speciale aandacht, omdat zij minder geneigd zijn te investeren in de toekomst.

Houtenaren staan zeker open voor participatie in duurzaamheidsprojecten. De gemeente kan hen hierbij helpen door duurzame burgerinitiatieven zo veel mogelijk te steunen en faciliteren. Daarnaast kan de gemeente ook zelf duurzame projecten initiëren, waarin Houtenaren kunnen participeren. Daarbij kan enerzijds worden gedacht aan laagdrempelige activiteiten die niet te veel tijd in beslag nemen, zoals bijvoorbeeld het organiseren van een opruimdag voor zwerfafval. Anderzijds kan zij het voortouw nemen (of het goede voorbeeld geven bij) ook de meer ingrijpende maatregelen. Zodat inwoners ook hiertoe worden uitgedaagd. Belangrijk is telkens duidelijk te communiceren dat er geen speciale kennis of vaardigheden nodig zijn om als inwoner te kunnen participeren.

1. Belang van duurzaamheid

Het milieu is volgens Houtenaren niet het meest urgente probleem voor Nederland, maar wel een belangrijk thema. Zij zien dit ook als niet als een tijdelijke hype, maar als een blijvend thema, waar we door de klimaatverandering en door het uitputten van grondstoffen niet omheen kunnen in de toekomst.

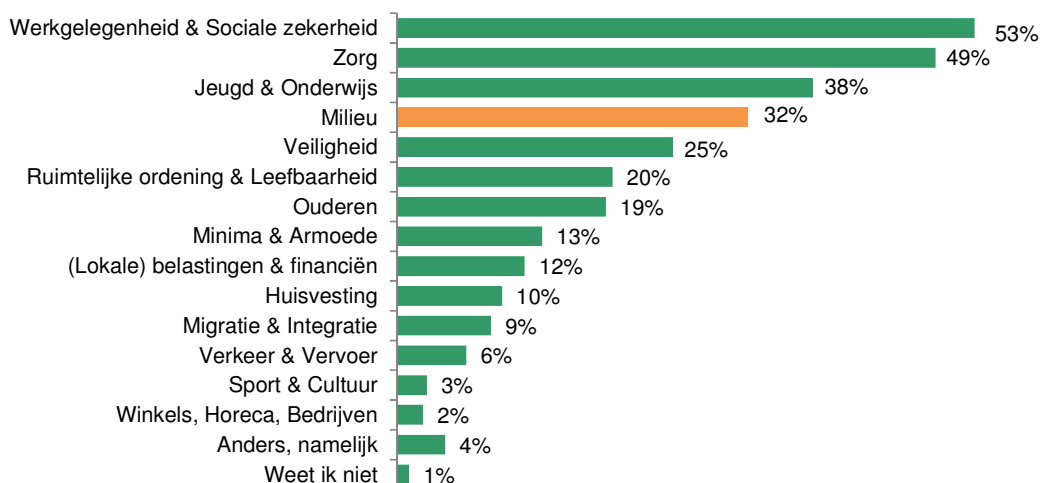
Relatieve belang milieu

Wanneer inwoners van Houten wordt gevraagd welke drie thema's zij het meest belangrijk en urgent vinden voor Nederland kiest 32% Milieu als één van de drie. Het onderwerp komt hiermee op een vierde plek. Milieu heeft dus niet de allerhoogste prioriteit, maar is zeker wel belangrijk voor Houtenaren. Mannen noemen milieu nog iets vaker dan vrouwen (36% versus 28%). Op basis van leeftijd zijn er geen verschillen te zien in het belang dat men toekent aan het thema milieu.

Kunt u aangeven welke DRIE onderwerpen u zelf de meest belangrijke en urgente onderwerpen voor Nederland vindt?

Maximaal 3 antwoorden mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

Definitie duurzaamheid

Wanneer aan Houtenaren wordt gevraagd welke andere naam zij zouden willen geven aan hetgeen zij onder duurzaamheid verstaan, denken zij vooral aan termen zoals toekomst, bewust en verantwoord.

Verscheidene inwoners geven aan dat ze het lastig vinden om de term 'duurzaamheid' te vervangen door één andere term en dat ze de huidige term goed, duidelijk en lastig te vervangen vinden.

Hieronder staat een selectie van meer uitgebreide omschrijvingen die inwoners van Houten geven voor de term 'duurzaamheid'.

Welke andere naam zou u willen geven aan dat wat u onder duurzaamheid verstaat?

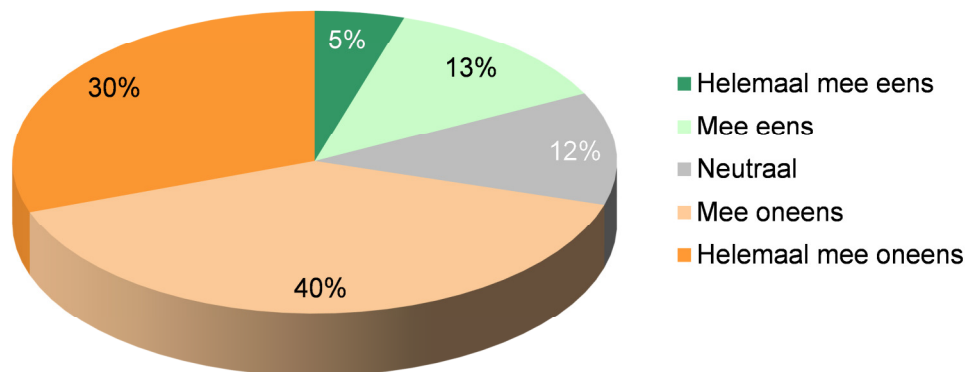
- 'We hebben de aarde niet geërfd van onze ouders, maar geleend van onze kinderen.'
- 'Duurzaamheid is voor mij de belofte van goed rentmeesterschap voor dit geleende goed.'
- 'Duurzaamheid is (gericht op bij voorkeur langere effecten) zorgvuldig en bewust omgaan met hetgeen de aarde levert of kan leveren.'
- 'Alles met mate, dus zuinigheid en matigheid. Stil staan bij en oog hebben voor de effecten van onze keuzes voor de natuur geen ongebreideld consumentalisme. Investeren in onderwijs (kinderen moeten weten waar de melk vandaan komt).'
- 'Bewust omgaan met energie/water/recycling/1e levensbehoeften.'
- 'Dit kleine stukje aarde is van jou: eigenaarschap! Dus wil ik er goed voor zorgen, etc.'
- 'Jezelf verantwoordelijk voelen voor je omgeving (en ver daar buiten) en daar ook naar handelen.'
- 'Zuinig omgaan met ons leefmilieu, geen onnodige verspilling van grondstoffen.'

Blijvend thema of tijdelijke hype?

Milieu is volgens de meeste Houtenaren een blijvend thema en geen tijdelijke trend. Slechts 18% van de Houtenaren denkt dat de aandacht voor duurzaamheid een hype is en dat er over vijf jaar veel minder aandacht voor zal zijn. Zeven van de tien inwoners van Houten zijn echter van mening dat het thema blijvend op de agenda zal staan. Alleen 65-plussers verwachten vaker dat de aandacht voor duurzaamheid in de nabije toekomst minder zal worden (31% (helemaal) mee eens).

De aandacht voor duurzaamheid is een hype. Over een jaar of vijf zal er veel minder aandacht voor zijn.

Basis=iedereen (n=551)

De redenen waarom men denkt dat het milieu een voorbijgaande hype is variëren. Sommige Houtenaren denken dat het over een aantal jaren zo vanzelfsprekend is om rekening te houden met duurzaamheid, dat het nauwelijks meer wordt genoemd. Anderen denken dat het nu vooral een 'hot topic' is, omdat er geld mee te verdienen valt. Ook wordt verwezen naar eerdere 'hypes', zoals zure regen.

Degenen die denken dat duurzaamheid een blijvend thema is, denken vaak dat dit een onontkoombare noodzaak is. Vanwege de klimaatverandering en doordat grondstoffen uitgeput raken lopen we tegen de grenzen van het systeem aan. Wel verwacht een deel van de Houtenaren dat het thema steeds 'gewoner' zal worden en daardoor minder prominent in de aandacht zal staan. Ook verwacht men binnen het thema 'duurzaamheid' steeds wisselende trends, mede dankzij nieuwe technologische ontwikkelingen, zoals windenergie, zonnepanelen en elektrische auto's.

2. Persoonlijke betrokkenheid

Houtenaren vinden zichzelf vrij milieubewust en houden op verschillende manieren rekening met het milieu. Dit doen zij vooral vanuit een zorg voor onze planeet/schepping en voor toekomstige generaties. De extra kosten zijn de belangrijkste reden om niet (méér) aan het milieu te doen.

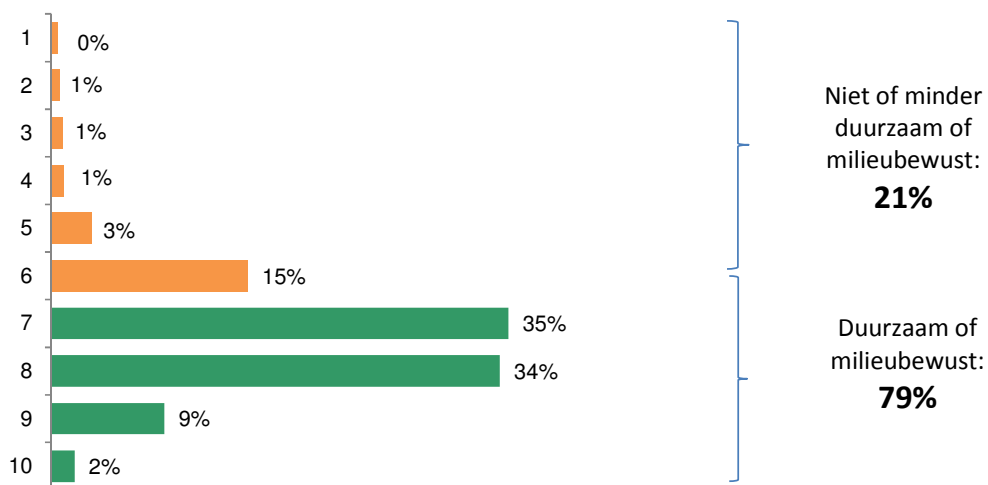
Milieubewustzijn

Op een schaal van 1 tot 10 beoordelen inwoners van Houten hun eigen milieubewustzijn met een 7,3. De meerderheid (79%) vindt zichzelf behoorlijk duurzaam of milieubewust en beoordeelt zich zelf met een 7 of hoger. 21% is niet of minder met duurzaamheid bezig en geeft zichzelf een cijfer van 6 of lager.

Zou u voor uzelf op een schaal van 1 t/m 10 aan willen geven hoe duurzaam of milieubewust u zichzelf vindt?

(1 = totaal niet milieubewust, 10 = zeer milieubewust)

Basis=iedereen (n=551)

Houtenaren van 44 jaar of jonger voelen zich minder milieubewust en beoordelen zichzelf gemiddeld met een 7,1.

In vergelijking met een jaar geleden is het milieubewustzijn van Houtenaren niet gewijzigd. Toen beoordeelden inwoners dit gemiddeld eveneens met een 7,3 (onderzoek Duurzaamheid Houten onder het burgerpanel, maart 2013).

Eigen bijdrage aan milieu

Houtenaren leveren op verschillende manieren een bijdrage aan het milieu. Gemiddeld noemen zij 5 tot 6 manieren waarop zij bezig zijn met milieu of duurzaamheid. Vrijwel iedereen (94%) scheidt afval en de meeste inwoners (80%) proberen ook het eigen energieverbruik te beperken. Meer dan de helft van hen let ook op de energielabels van apparaten (67%), waterverbruik (62%) en woningisolatie (62%) of probeert de auto wat vaker te laten staan (60%). Zelf opwekken van energie komt nog minder vaak voor (20%). Vrijwel niemand doet helemaal niets aan het milieu (slechts 1%).

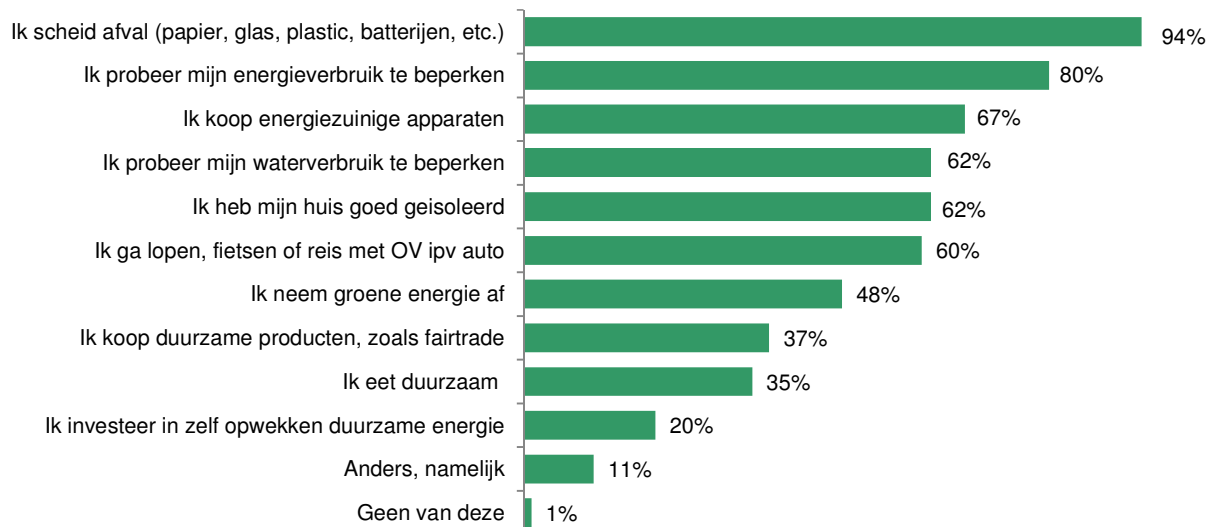
De overige genoemde antwoorden hebben vaak betrekking op de auto (zuinig/ elektrisch). Ook zonnepanelen en niet of zo min mogelijk vliegen worden meerdere keren genoemd.

Vrouwen proberen vaker dan mannen hun waterverbruik te beperken (68% versus 56%) en duurzaam te eten (40% versus 30%). Houtenaren van 44 jaar of jonger letten minder dan gemiddeld op energie- en waterverbruik (76%, 55%), groene of eigen energie (44%, 17%) en woningisolatie (57%). Dit bevestigt hun eigen inschatting dat zij inderdaad minder milieubewust zijn.

Op welke manier(en) bent u zelf bezig met milieu of duurzaamheid?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

Motivatie voor milieubewust handelen

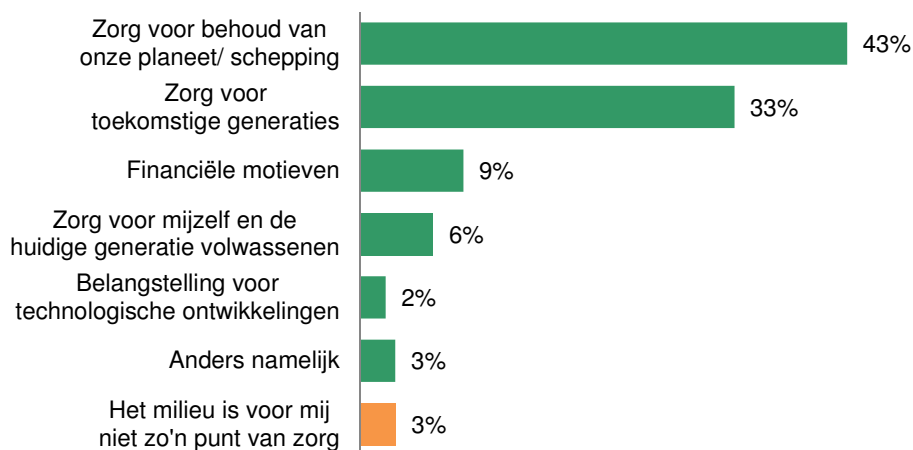
Houtenaren zijn vooral bezig met het milieu vanuit een zorg voor de toekomst: zij willen graag dat onze planeet/schepping behouden blijft (43%) en dat ook toekomstige generaties hier nog gebruik van kunnen maken (33%). Bij één op de tien inwoners (9%) spelen vooral financiële motieven een rol.

Vrouwen worden nog meer dan mannen gemotiveerd door de zorg voor onze planeet (49% versus 37%). Bij jongeren spelen financiële motieven iets vaker dan gemiddeld een rol (14%) en zij maken zich wat minder zorgen om toekomstige generaties (24%).

Wat motiveert u vooral om bezig te zijn met het milieu?

Eén antwoord mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

Barrières voor milieubewust handelen

De belangrijkste reden om niet méér aan het milieu te doen is financieel: het brengt vaak extra kosten met zich mee. Voor bijvoorbeeld fair trade producten of groene stroom moet doorgaans meer betaald worden. Voor 40% van de Houtenaren beperken deze extra kosten hun milieu-inspanningen.

Secundair speelt gebrek aan bewustzijn en mogelijkheden een rol; 17% staat er niet altijd bij stil wat ze kunnen doen en vervalt automatisch in gewoontegedrag. 5% weet niet altijd wat ze kunnen doen en 6% zegt dat de mogelijkheden er niet altijd zijn (zoals geen station in de buurt).

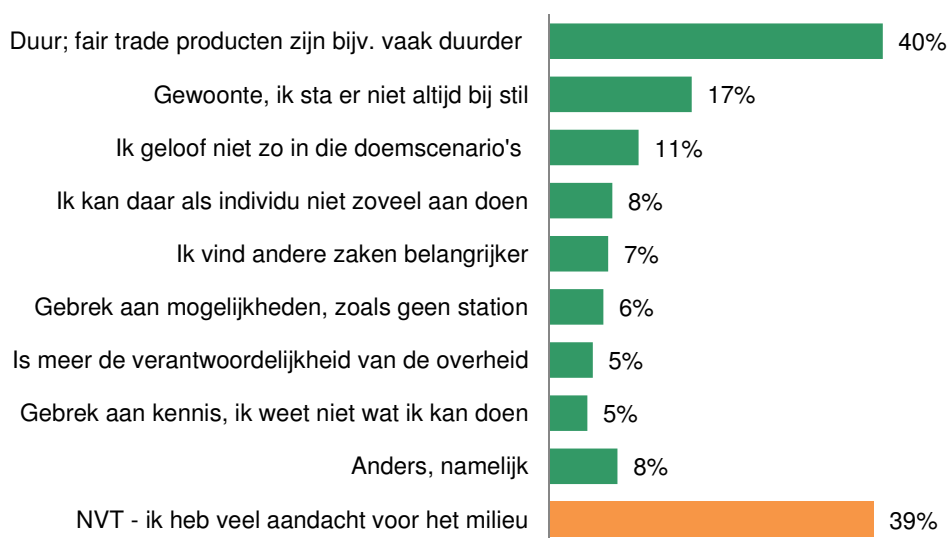
Bij een kleinere groep inwoners is er onvoldoende motivatie om meer voor het milieu te doen: zij geloven niet in de doemscenario's (11%), denken dat zij er als individu toch niet zo veel aan kunnen doen (8%), vinden andere zaken belangrijker (7%) of zien dit als verantwoordelijkheid van de overheid (5%). Als overige redenen om niet meer aan het milieu te doen worden onder meer gemak genoemd en gebrek aan vertrouwen in producten en diensten die als duurzaam worden verkocht.

Een grote groep Houtenaren (39%) is van mening dat zij op dit moment al alles doen wat zij kunnen doen. Ook deze groep zou echter mogelijk nog méér kunnen doen, indien zij geïnformeerd worden over andere mogelijke manieren waarop zij zich kunnen inzetten.

Wat zijn - indien dat het geval is - voor u redenen om weinig, niet of niet méér aan het milieu te doen?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

Vrouwen worden nog iets vaker dan mannen weerhouden om meer te doen voor het milieu vanwege de kosten (45% versus 34%), terwijl mannen minder vaak geloven in de doemscenario's die worden geschetst (15% versus 7%).

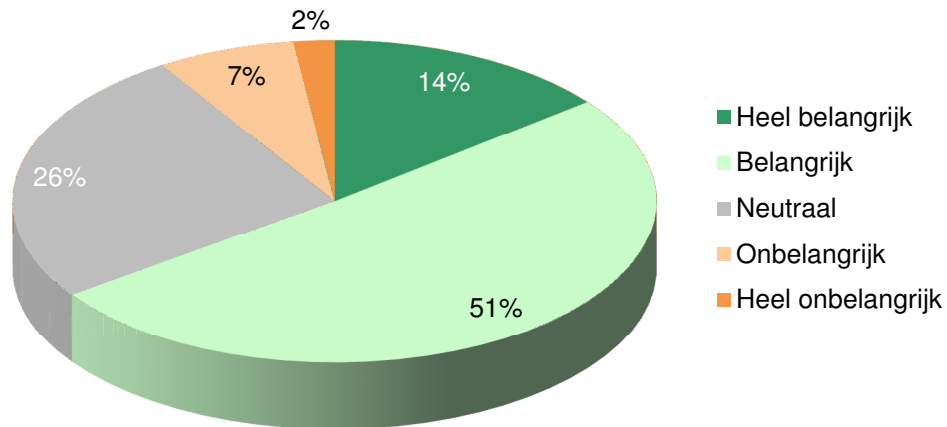
Ook voor Houtenaren van 44 jaar of jonger zijn de kosten een belangrijke barrière (48%) en zij ervaren ook iets vaker een gebrek aan mogelijkheden (10%). Zij hebben minder vaak het idee dat zij al veel aandacht voor het milieu hebben (28%). Voor 65-plussers zijn financiële motieven juist minder van belang (18%).

Informatiebehoefte

Twee derde van de Houtenaren (65%) vindt het (heel) belangrijk om informatie en uitleg te krijgen over milieuthema's en wat zij zelf kunnen doen. Eén tiende van de inwoners (9%) staat minder open voor informatie en vindt dit (heel) onbelangrijk.

Hoe belangrijk vindt u het zelf om informatie en uitleg te krijgen over milieuthema's en wat u zelf kunt doen?

Basis=iedereen (n=551)

Het belang dat inwoners geven aan informatie verschilt niet tussen mannen en vrouwen of tussen inwoners in verschillende leeftijdsgroepen.

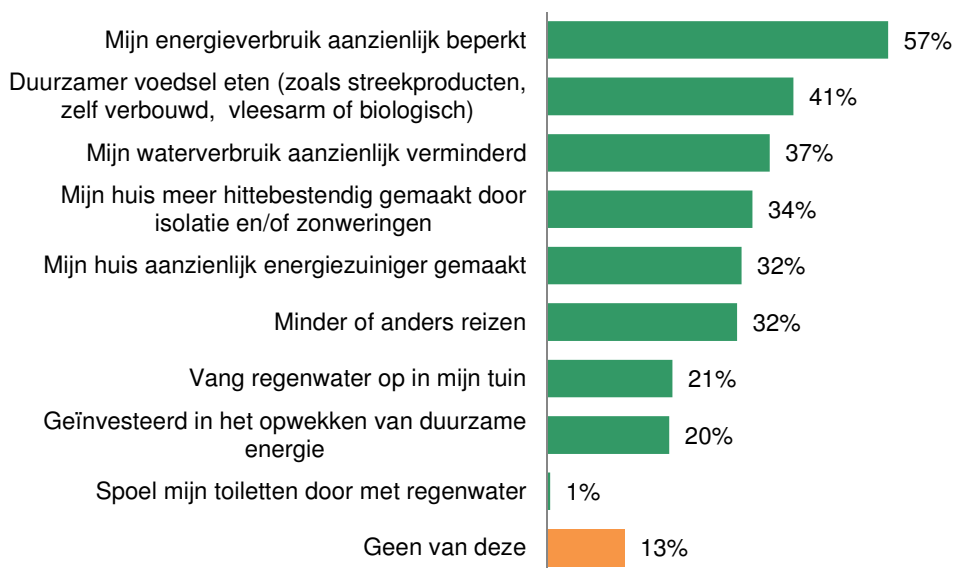
Genomen maatregelen op gebied van milieu en duurzaamheid

Zeven van de acht Houtenaren (87%) hebben zelf al één of meerdere maatregelen genomen op het gebied van duurzaamheid. De populariteit van de voorgelegde maatregelen varieert. Beperking van het eigen energieverbruik is de meest genomen maatregel; 57% van de Houtenaren probeert hier bewust op te letten. Het doorspoelen van toiletten met regenwater komt nog nauwelijks voor (slechts 1%).

U kunt zelf verschillende maatregelen nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid. Welke van de volgende maatregelen heeft u op dit moment al genomen?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

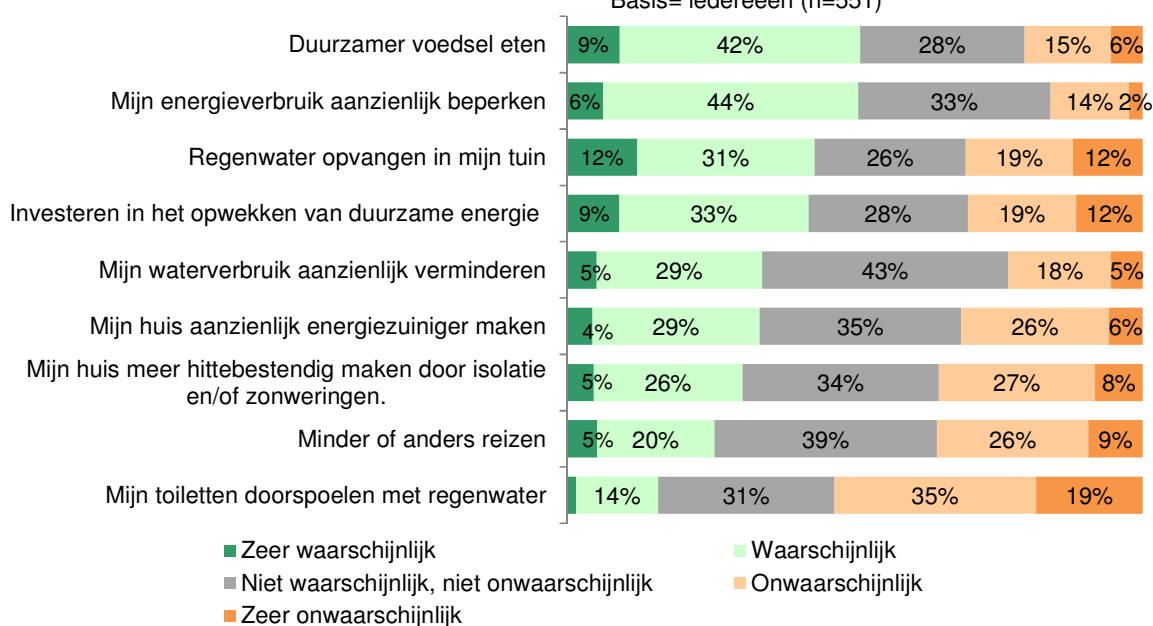
Vrouwen zeggen vaker (46%) dan mannen (36%) dat zij al rekening houden met het milieu door duurzamer voedsel te consumeren. De Houtenaren van 44 jaar en jonger hebben minder maatregelen genomen dan gemiddeld: zij beperken minder hun water (29%) en energieverbruik (51%), hebben hun huis minder vaak geïsoleerd (29%) of geïnvesteed in het opwekken van duurzame energie (16%). 65-plussers geven relatief vaak aan dat zij regenwater opvangen in hun tuin (37%).

Intentie tot maatregelen op gebied van milieu en duurzaamheid

Naast de al genomen maatregelen hebben Houtenaren ook volop plannen om nieuwe of extra maatregelen te nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid in de toekomst. Zeven van de acht Houtenaren (87%) denken een of meerdere van de voorgelegde maatregelen in de toekomst te gaan nemen. De twee meest waarschijnlijke acties voor de toekomst zijn de maatregelen die ook nu al het vaakst zijn genomen: de helft (51%) van de Houtenaren is van plan om duurzamer voedsel te eten of het energieverbruik te beperken. Daarnaast denken vier op de tien Houtenaren dat zij regenwater gaan opvangen (43%) of gaan investeren in duurzame energie (42%). Deze maatregelen winnen kennelijk aan populariteit, aangezien deze tot nu toe nog minder vaak zijn genomen. Het animo om toiletten te gaan doorspoelen met regenwater blijft beperkt.

Hoe waarschijnlijk is het dat u onderstaande maatregelen voor het eerst neemt, of hier verder in investeert, in de komende 10 jaar?

Basis= iedereen (n=551)

Vrouwen willen vaker dan mannen regenwater gaan opvangen voor de tuin (48% versus 38%), waterverbruik verminderen (41% versus 26%), hun huis beter isoleren (35% versus 26%) of duurzamer voedsel eten (56% versus 46%). Mannen denken daarentegen vaker te gaan investeren in duurzame energie (48% versus 36%).

Er is een aantal verschillen zichtbaar op basis van leeftijd. Houtenaren van 44 jaar en jonger zijn vaker voornemens om hun huis energiezuiniger te maken (41%). 55-64 jarigen zijn minder vaak van plan hun energieverbruik aanzienlijk te beperken (43%).

65-plussers achten het minder waarschijnlijk dat zij hun toiletten gaan doorspoelen met regenwater (7%) of gaan investeren in duurzame energie (18%). Mogelijk verwachten zij investeringen in deze maatregelen niet meer terug te verdienen. Zij zijn ook minder vaak van plan om duurzamer voedsel te gaan eten (42%), maar denken wel vaker minder of anders te gaan reizen (38%). Dit laatste is mogelijk niet alleen uit milieuoverwegingen, maar kan ook samenhangen met een verminderde mobiliteit op basis van hun leeftijd.

Maatregelen op gebied van mobiliteit

Een derde (32%) van de Houtenaren zegt nu al minder of anders te reizen uit milieuoverwegingen en een kwart (26%) is van plan om hun reisgedrag in de toekomst aan te passen. In totaal neemt hiermee 41% van de Houtenaren nu of in de toekomst maatregelen op het gebied van mobiliteit.

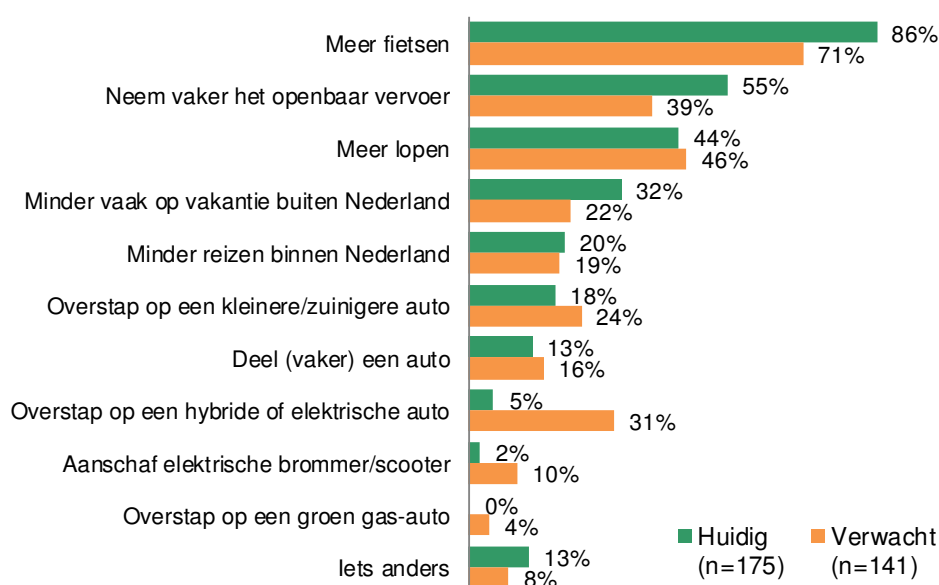
Gebruik van de fiets is de meest populaire maatregel: 86% doet dit al en 71% is dit voornemens. Gebruik van openbaar vervoer en meer lopen zijn ook veel gebruikte maatregelen. Op dit moment hebben nog maar weinig Houtenaren een hybride of elektrische auto, maar het gebruik hiervan zal in de toekomst toenemen. Dit geldt in mindere mate ook voor elektrische brommers/scooters.

Bij de overige genomen maatregelen noemen Houtenaren meerdere keren 'niet vliegen' en 'helemaal geen auto binnen het huishouden'.

U gaf aan nu al minder of anders te reizen. Wat doet u anders? U gaf aan dat u verwacht minder of anders te gaan reizen in de komende 10 jaar. Wat verwacht u anders te gaan doen?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis = reist nu al / in de komende 10 jaar minder of anders

Zowel de huidige als de verwachte mobiliteitsmaatregelen verschillen nauwelijks tussen mannen en vrouwen en verschillende leeftijdscategorieën. Op basis van leeftijd zien we dat Houtenaren van 44 jaar en jonger minder vaak afzien van vakanties buiten Nederland (huidig 20%, verwacht 11%) en ook minder vaak kiezen voor een kleinere / zuinigere auto (huidig 8%, verwacht 11%). Dit geldt zowel voor de huidige als verwachte maatregelen.

45-54 jarigen zijn minder vaak voornemens om meer te lopen (21%) of meer met OV te reizen (28%). 65-plussers hebben vaker plannen om minder buiten Nederland op vakantie te gaan (46%, al zal dit waarschijnlijk ook met hun gezondheid te maken hebben) en hebben minder interesse in een hybride of elektrische auto (12%).

Investerings in duurzame energie

20% van de Houtenaren heeft al geïnvesteerd in duurzame energie en 42% denkt dat het (zeer) waarschijnlijk is dat zij hier de komende 10 jaar (verder) in investeren. In totaal staat de helft van de Houtenaren (50%) hiermee open voor investeringen in duurzame energie.

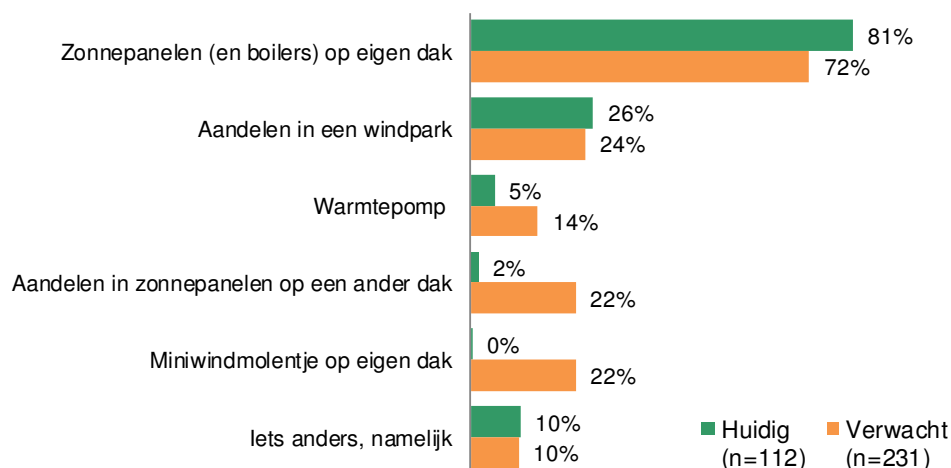
Zonnepanelen zijn met afstand de meest populaire investering: 81% van de Houtenaren die hebben geïnvesteerd in duurzame energie heeft dergelijke panelen en van degenen met plannen op dit gebied denkt ook 72% aan zonnepanelen. Aandelen in een windpark komen op een tweede plaats, op ruime afstand. Tot nu toe is nog weinig geïnvesteerd in andere mogelijkheden, maar voor de toekomst is er wel (beperkte) interesse in warmtepompen (14%), aandelen in zonnepanelen op een ander dak (22%) of een miniwindmolentje (22%).

Bij de overige maatregelen noemen Houtenaren onder andere groene energie en aandelen in duurzame projecten / groenfonds.

U gaf aan dat u nu al heeft geïnvesteerd / verwacht (nog meer) te gaan investeren in het(zelf) opwekken van duurzame energie. Waarin heeft u geïnvesteerd / verwacht u te gaan investeren?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis = heeft geïnvesteerd / wil komende 10 jaar investeren

Mannen hebben vaker dan vrouwen interesse in een miniwindmolentje op hun eigen dak (28% versus 15%). 45-54 jarigen verwachten vaker dan gemiddeld te gaan investeren in zonnepanelen (79%), terwijl 65-plussers deze juist minder vaak verwachten aan te schaffen (46%).

Overige maatregelen

Eén op de vijf Houtenaren (21%) denkt de komende vijf jaar nog andere maatregelen te gaan nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid.

Veel van de genoemde maatregelen hebben betrekking op autogebruik, zonnepanelen, beperking van de hoeveelheid afval en het duurzaam maken van de eigen woning. Hieronder staat een selectie van de genoemde antwoorden.

Verwacht u nog andere maatregelen te gaan nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid in de komende 10 jaar?

Auto

- '1 auto i.p.v. 2 auto's.'
- 'Andere auto, hybride'
- 'Elektrische deelauto aanschaffen'
- 'Minder auto kilometers maken.'
- 'Nog meer met fiets.'

Zonnepanelen

- 'Aanschaf zonnepanelen'
- 'Meer zonnepanelen.'
- 'Vragen om zonnepanelen op het dak van mijn appartementsgebouw.'

Afval

- 'Afval en afvalwater beperken.'
- 'Materialen hergebruiken'
- 'Minder wegwerpproducten'

Duurzame woning

- 'Muurisolatie aan laten brengen.'
- 'Wanneer wij gaan verbouwen gaan we zeker meer rekening houden met duurzaamheid.'
- 'Onze nieuwe woning zal worden voorzien van 3-laags glas, extra kierdichting, extra isolatie, zonneboiler en PV panelen.'

Overige maatregelen

- 'Ikzelf probeer mijn eetpatroon zo aan te passen dat ik aan 50% voedsel voldoende heb.'
- 'Zelf groente en fruit verbouwen / minder eten weggooien.'
- 'Pensioenopbouw bij een groene bank, steunen van duurzame projecten (bv Ocean Cleanup).'
- 'Mogelijk regenwater opvangen voor gebruik van planten en in de tuin.'
- 'Zonnecollector voor het opladen van mijn elektronische apparatuur in de caravan.'

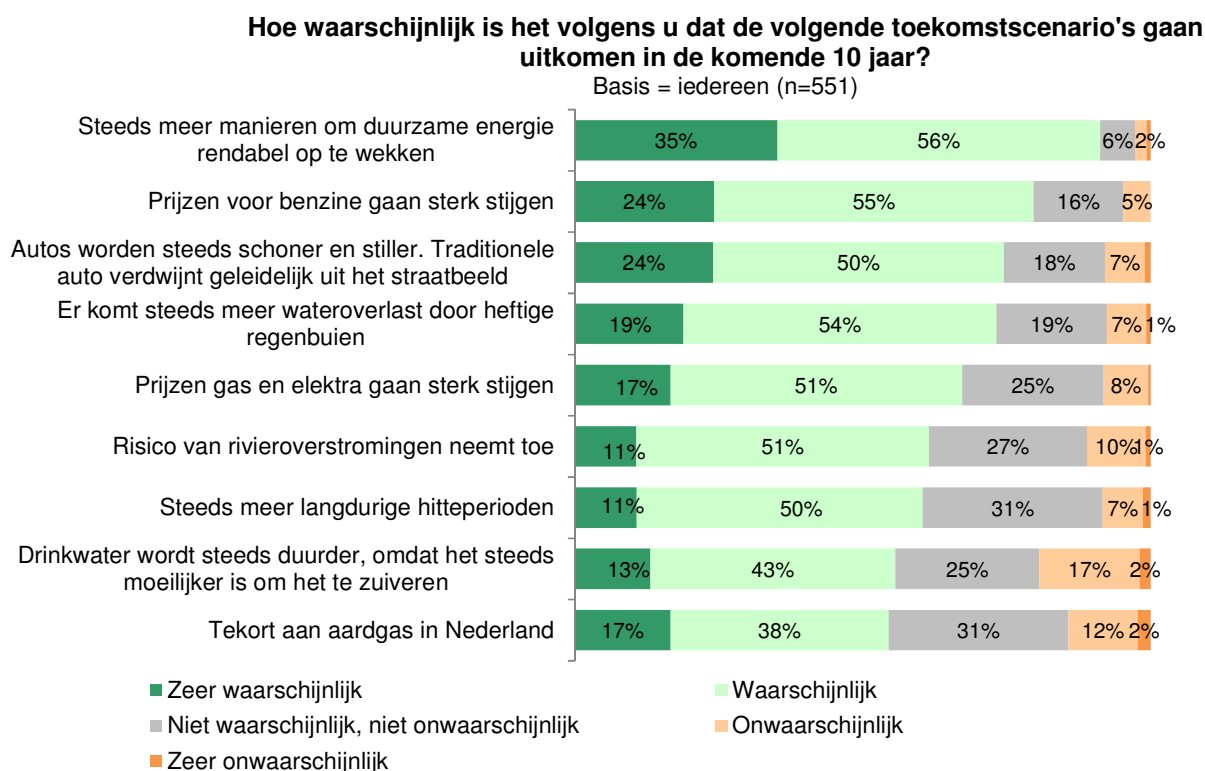
3. Toekomstverwachtingen

Inwoners van Houten voorzien verschillende ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid en milieu in de komende tien jaar. Een meerderheid van de Houtenaren verwacht dat deze ontwikkelingen ook tot persoonlijke problemen kunnen leiden. Dit geldt vooral voor de scenario's die prijsstijgingen tot gevolg hebben. Veel Houtenaren denken dat de stijgende financiële lasten van milieumaatregelen tot persoonlijke problemen kunnen leiden.

Verwachte toekomstscenario's

Houtenaren verwachten dat er de komende 10 jaren van alles zal veranderen op het gebied van duurzaamheid en milieu. Het meest aannemelijke scenario volgens hen is dat er steeds meer manieren komen om duurzame energie rendabel op te wekken. 91% denkt dat dit (zeer) waarschijnlijk is. Ook verwachten veel inwoners verandering op het gebied van mobiliteit: hogere benzineprijzen (79%) en schonere en stillere auto's, waardoor de traditionele auto langzaam uit het straatbeeld verdwijnt (74%).

Van de mogelijke ontwikkelingen acht men een scenario waarbij drinkwater duurder wordt, doordat het steeds moeilijker te zuiveren is (56%) en een tekort aan aardgas (55%) het minst waarschijnlijk. Al worden ook deze scenario's zeker niet uitgesloten.

Vrouwen zien vaker dan mannen problemen op het gebied van watermanagement en verwachten vaker waterlast door heftige regenbuien (80% versus 67%) en een toenemend risico van rivieroverstromingen (70% versus 52%).

Houtenaren van 44 jaar en jonger achten het minder waarschijnlijk dat de traditionele benzine- of dieselauto geleidelijk uit het straatbeeld verdwijnt (69%). 65-plussers maken zich minder ongerust over rivieroverstromingen (48%), maar verwachten wel vaker (73%) dat drinkwater duurder wordt, omdat het steeds moeilijker te zuiveren is.

De helft van de Houtenaren (47%) verwacht naast de eerder genoemde scenario's nog andere ontwikkelingen op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid in Nederland in de komende 10 jaar. Zij verwachten vooral veel ontwikkelingen op het gebied van energieopwekking. Ook denken zij dat de hoeveelheid afval zal verminderen, door bijvoorbeeld schonere productieprocessen. Daarnaast verwacht men ook nieuwe, verrassende ontwikkelingen door technische innovaties.

Hieronder staat een selectie van de gegeven antwoorden.

Verwacht u nog andere ontwikkelingen op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid in Nederland in de komende 10 jaar?

Energie

- 'Veel meer gebruik van zonnepanelen'
- 'Veel meer kleinschalige energieopwekking.'
- 'Verbeterde zonnecellen, kleine windmolens, etc.'
- 'Zelf energie opwekken altijd en overal.'
- "Nieuwe ontwikkelingen/ontdekkingen voor opwekken van schonere energie."

Minder afval

- 'Milieuvriendelijke productie gaat steeds meer aandacht krijgen en hergebruik zal nog meer worden.'
- 'Schonere industrie'
- 'Minder plastic, minder staatvuil.'
- 'Meer aandacht voor verpakkingsmateriaal (minder en duurzamer) meer aandacht voor plastic en vervuiling van water hierdoor.'

Nieuwe mogelijkheden

- 'Dat wordt nog uitgevonden. Steeds meer gebruik maken en verbeteren van de technieken.'
- 'Algemene verbetering van het milieu door toenemende kennis en techniek.'
- 'Uitbreiding van kennis en technologie.'
- 'TU delft en andere slimme koppen zijn met steeds leukere ontwikkelingen bezig.'

Overig

- 'Zelf kweken b.v. moestuinen.'
- 'Scheiding van zwart, grijs en wit water.'
- 'Meer wind /storm (schade).'
- 'Ik hoop / verwacht dat veel bedrijven meer aandacht zullen krijgen voor biologische en fair trade producten.'
- 'Heffingen en belastingen worden meer geïndividualiseerd, door betere meettechnieken.'
- 'Gebrek aan grondstoffen en voedsel.'

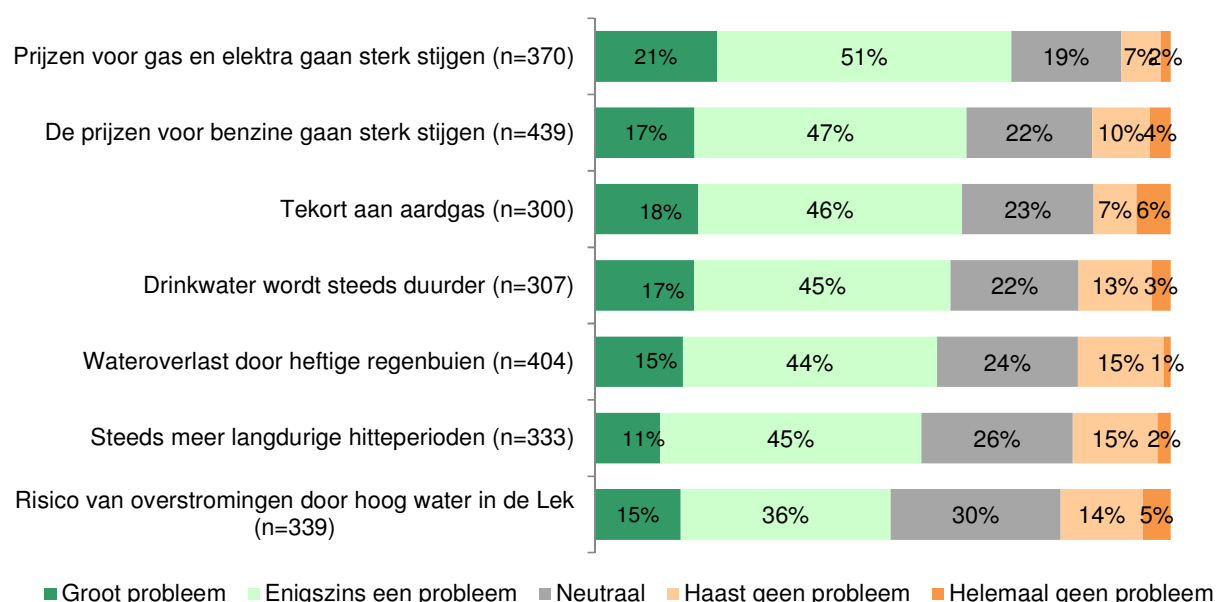
Persoonlijke consequenties van verwachte toekomstscenario's

Voor de scenario's waarvan inwoners van Houten verwachten dat deze (zeer) waarschijnlijk zullen uitkomen, is gevraagd in hoeverre men verwacht dat deze ook persoonlijk een probleem zullen zijn in de komende 10 jaar.

Voor alle scenario's geldt dat meer dan helft van de Houtenaren (die het scenario aannemelijk achten) dit ook als een persoonlijk probleem ervaart. De stijging van prijzen voor gas en elektra heeft de grootste persoonlijke consequentie: zeven van de tien Houtenaren die dit toekomstscenario verwachten denken dat dit dan voor hen persoonlijk (enigszins) een probleem zal vormen. Ook de andere scenario's betreffende grondstoffen (benzine, aardgas en drinkwater) worden wat vaker als persoonlijk probleem gezien dan de scenario's met betrekking tot klimaatsveranderingen (regen, hitte en overstromingen). Mogelijk speelt hierbij ook mee dat de eerste scenario's directe financiële consequenties hebben.

In hoeverre verwacht u dat deze zaken voor u persoonlijk een probleem zullen zijn in de komende 10 jaar?

Basis= verwacht dat scenario uitkomt

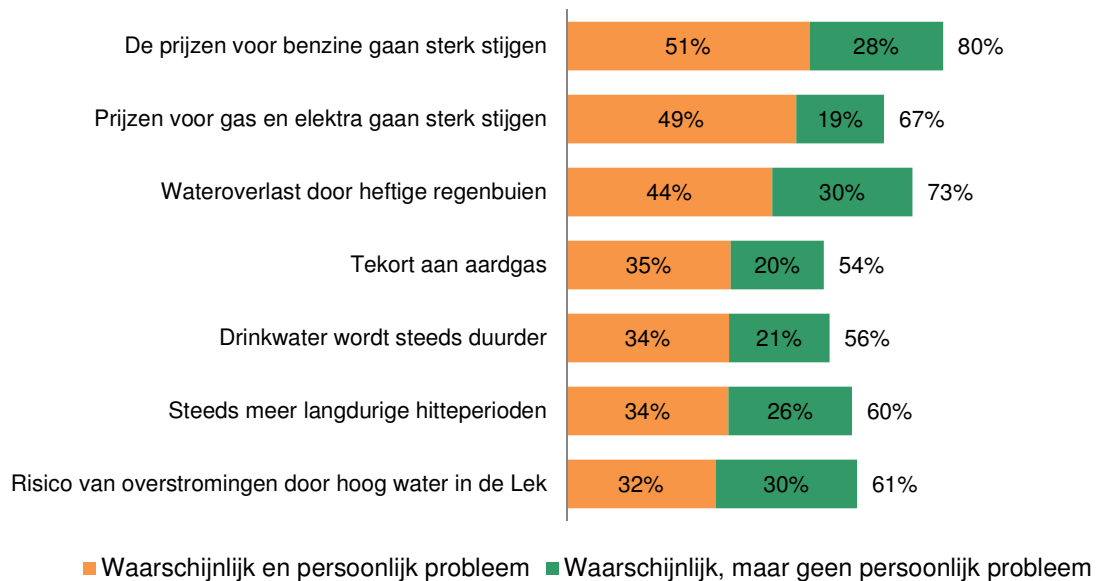

Vrouwen verwachten vaker (66%) dan mannen (52%) dat zij persoonlijk last zullen hebben van wateroverlast door heftige regenbuien. Op basis van leeftijd zijn er geen duidelijke verschillen qua verwachtingen. Binnen de wijken valt op dat Zuidoost zich de minste zorgen maakt over wateroverlast door regen (49%), hitte (44%) en hoog water in de Lek (37%).

In de grafiek op de volgende pagina is de verwachte kans dat een scenario zich voordoet afgezet tegen de mate waarin dit een persoonlijk probleem vormt. De stijgende prijzen voor benzine, gas en elektra blijken dan de grootste zorg te zijn: het is zeer waarschijnlijk dat dit gaat gebeuren en dit wordt veelal als een persoonlijk probleem ervaren. Wateroverlast door heftige regenbuien komt op een tweede plek: de persoonlijke impact hiervan is wat kleiner, maar de kans dat dit gaat gebeuren is wel groot. De overige vier scenario's vormen voor circa een op de drie Houtenaren naar verwachting een persoonlijk probleem.

Hoe waarschijnlijk is het volgens u dat de volgende scenario's gaan uitkomen in de komende 10 jaar? En in hoeverre verwacht u dat deze zaken voor u persoonlijk een probleem zijn in de komende 10 jaar?

Basis= iedereen (n=551)

Naast de genoemde scenario's is ook gevraagd of Houtenaren verwachten dat er nog andere ontwikkelingen zijn op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid die voor hen persoonlijk een probleem zullen zijn in de komende 10 jaar. Veel Houtenaren blijken zich dan zorgen te maken over de stijgende financiële lasten die de milieumaatregelen met zich mee brengen. Daarnaast worden verschillende andere mogelijke ontwikkelingen genoemd, die niet altijd directe persoonlijke consequenties hebben, maar die men kennelijk wel als een persoonlijk probleem ervaart.

Verwacht u dat er nog andere ontwikkelingen zijn op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid die voor u persoonlijk een probleem zijn in de komende 10 jaar?

Stijgende financiële lasten

- 'Belastingverhogingen voor milieu hobby's.'
- 'Dat ik niet meer met mijn pensioen kan gaan rondkomen omdat de overheid door milieu maatregelen de inflatie aanwakkert.'
- 'Dat vervoer (openbaar, maar ook eigen) onbetaalbaar wordt.'
- 'De prijzen van energie zullen stijgen en dat zie ik wel als een probleem.'
- 'Maatregelen voor milieu, klimaat kosten veel geld. Uiteindelijk moet de burger dat betalen.'

Selectie overige antwoorden

- 'Er komen steeds meer stenen, asfalt en beton in het buitengebied. De hoeveelheid groen en landelijkheid nemen af.'
- 'Door het veranderende klimaat bestaat de mogelijkheid dat oogsten vaker zullen mislukken.'
- 'Mogelijke tekorten van soorten voedsel.'
- 'Stijging van temperatuur met allerlei effecten op de leefomgeving.'
- 'Strengere wetten/verboden voor het gebruik van energie en water.'
- 'Ontbossing, watervervuiling, overbevolking.'
- 'Luchtvervuiling. Problemen in de voedselketen door vervuiling. Ongezonde stoffen in ons voedsel.'
- 'Langdurige hoge temperaturen.'

4. Rol van de gemeente

Houtenaren verwachten van hun gemeente dat deze zich actief inzet op het gebied van milieu en duurzaamheid. Zij zien vooral een rol bij ruimtelijke ordening en verwachten dat de gemeente inwoners faciliteert bij hun inspanningen om bijvoorbeeld afval te scheiden en waterverbruik te verminderen. Zij verwachten ook van de gemeente dat zij initiatieven van burgers op dit gebied steunt en faciliteert. Meer dan de helft van de Houtenaren staat er voor open om zelf mee te werken aan dergelijke initiatieven. Tijdgebrek is de belangrijkste reden om dit niet te doen.

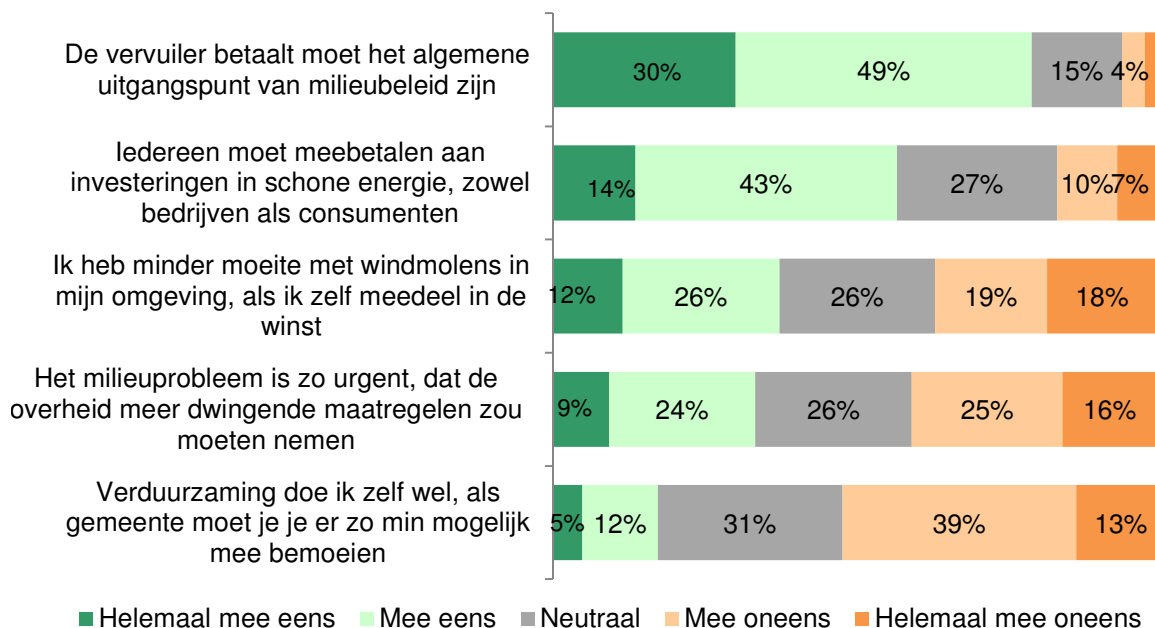
Kaders voor milieubeleid

Ruim de helft van de Houtenaren (52%) ziet voor de gemeente zonder meer een rol weggelegd op het gebied van verduurzaming. Eén op de zes (17%) is echter van mening dat de gemeente zich hier zo min mogelijk mee moet bemoeien. Bij het opstellen van het milieubeleid kan de gemeente uitgaan van het principe dat de vervuiler betaalt. De grote meerderheid van de Houtenaren (79%) is het eens met dit uitgangspunt. Daarnaast vindt meer dan de helft (57%) het ook logisch dat iedereen meebetaalt aan investeringen in schone energie, zowel bedrijven als consumenten.

De inbreng van de gemeente moet echter niet te dwingend worden. Er zijn meer tegenstanders (41%) dan voorstanders (33%) van dwingende maatregelen, zoals belasting op energie. Ook is het van belang om waar mogelijk persoonlijke voordelen te verbinden aan maatregelen: 37% heeft minder moeite met windmolens in de eigen omgeving als zij zelf meedelen in de winst. Windmolens blijven echter een onderwerp van discussie: voor 37% van de Houtenaren verandert hun houding niet ook wanneer zij meedelen in de winst.

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

Basis= iedereen (n=551)

Mannen vinden nog vaker dan vrouwen dat het uitgangspunt moet zijn dat de vervuiler betaalt (83% versus 76%). Houtenaren van 44 jaar en jonger zijn het hier juist minder mee eens (73%).

Ondersteuning bij milieuvriendelijker en duurzaam gedrag

Inwoners van Houten noemen spontaan allerlei verschillende manieren hoe de gemeente hen kan helpen bij milieuvriendelijker en duurzamer gedrag. Zij denken dat de gemeente hen vooral kan stimuleren door informatie en subsidies te verschaffen. Concreet verwachten zij vooral dat de gemeente hen (financieel) steunt bij de aanschaf van zonnepanelen en windmolens. Ook moet de gemeente het makkelijk scheiden van afval blijven faciliteren. Verschillende inwoners merken op dat de gemeente daarbij ook zelf het goede voorbeeld moet geven.

Hieronder staat een selectie van de gegeven antwoorden.

Hoe kan de gemeente u helpen bij nog milieuvriendelijker of duurzamer gedrag?

Informatie en subsidies

- 'Goede en vooral beknopte maar duidelijke informatievoorziening.'
- 'Bied informatie en adviezen op een positieve manier.'
- 'Door tips en ideeën te delen via internet/lokale krant en andere sociale media.'
- 'Goede voorlichting en financiële tegemoetkoming.'
- 'Informatie ter beschikking stellen, subsidie geven.'
- 'Subsidiëren van groene initiatieven.'

Zonnepanelen, windenergie

- 'Aanbiedingen van zonnepanelen.'
- 'Bewoners stimuleren om collectief zonnepanelen te kopen waardoor meer korting mogelijk is. Hetzelfde geldt voor miniwindmolens.'
- 'Investeren in kleinere windmolens en toestaan dat die door particulieren op eigen huizen geplaatst worden.'
- 'Subsidie op windmolen(op dak) en of zonnepanelen.'

Afval

- 'Afvalscheiding nog meer stimuleren.'
- 'Betere scheiding van afval zonder dat mijn tuin en huis een afvalscheidingsstation wordt.'
- 'Handhaving regelmatig ophalen gescheiden afval aan huis.'

Zelf het goede voorbeeld geven

- 'Het voortouw nemen; voorbeeld geven.'
- 'Het goede voorbeeld geven door de openbare ruimte schoon en heel te houden.'
- 'Met voorbeelden komen en zelf het voorbeeld geven.'

Selectie overige antwoorden

- 'Bieden van praktische ondersteuning, zoals bijvoorbeeld aanbieden van een regenton.'
- 'Gemeente moet alleen initiatieven vanuit de gemeenschap/ondernemers omarmen.'
- 'Ik vind dat een taak van mijzelf. De gemeente helpt mij hierin door ontwikkelingen te ondersteunen, maar zo min mogelijk te interveniëren.'
- 'Betere busverbindingen vanuit de wijken zodat de reistijd niet idioot oploopt.'
- 'Door de gratis bewaakte fietsenstalling bij de stations te behouden.'

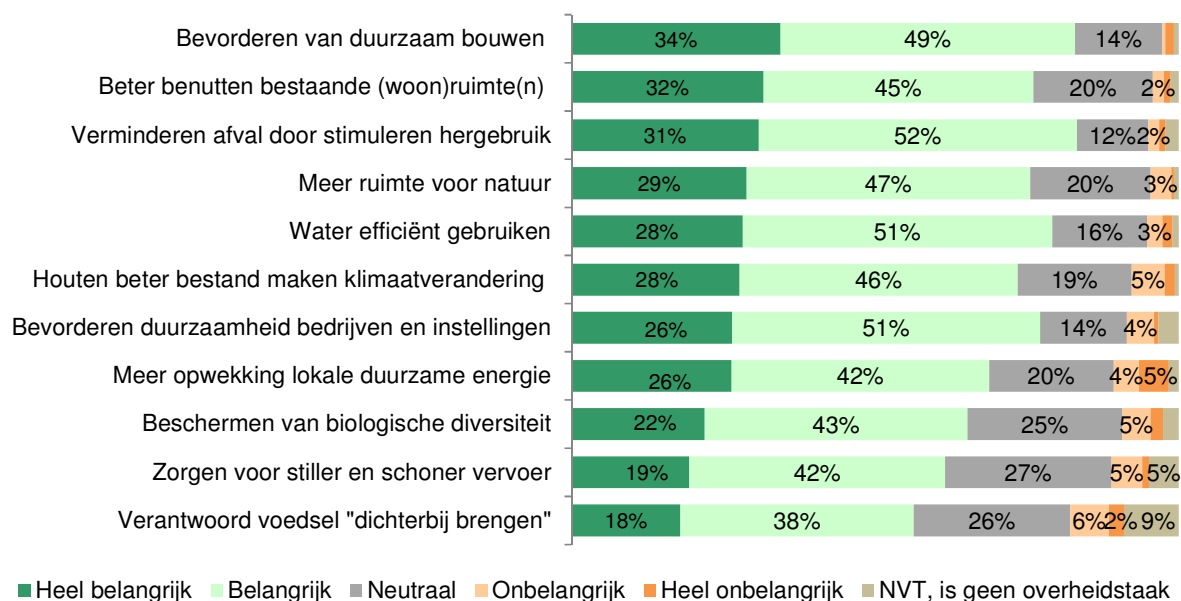

Inspanningen van de gemeente op gebied van milieu en duurzaamheid

Aan de inwoners van Houten is gevraagd hoe belangrijk zij het vinden dat de gemeente Houten zich inzet voor verschillende onderwerpen op het gebied van milieu en duurzaamheid. Voor alle voorgelegde onderwerpen geldt dat een meerderheid van de Houtenaren hier een rol ziet voor de gemeente. Zij zien vooral een taak op het gebied van ruimtelijke ordening: bevorderen van duurzaam bouwen (83%), beter benutten van bestaande (woon)ruimte (76%) en meer ruimte voor natuur (76%) behoren tot de meest belangrijke onderwerpen. Houtenaren verwachten ook dat de gemeente hen faciliteert bij de maatregelen die zij nu zelf al vaak nemen: verminderen van afval (hergebruik) (83%) en efficiënt gebruik van water (79%). Dichterbij brengen van verantwoord voedsel wordt het minst belangrijk gevonden. Dit wordt ook relatief vaak als een oneigenlijke overheidstaak gezien (9%).

Waarop moet de gemeente haar inspanningen op het gebied van milieu en duurzaamheid de komende tijd vooral richten? Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente zich inzet voor de volgende onderwerpen?

Basis= iedereen (n=551)

Vrouwen zien vaker een rol voor de gemeente dan mannen. Zij vinden het vaker dan mannen belangrijk dat de gemeente zich inzet voor benutten van woonruimten (84% versus 68%), bevorderen van duurzaamheid bij organisaties (82% versus 72%), zorgen voor schoner en stiller vervoer (68% versus 55%), Houten beter bestand maken tegen klimaatverandering (82% versus 65%), verantwoord voedsel dichterbij brengen (64% versus 49%) en water efficiënt gebruiken (86% versus 72%).

Houtenaren in de leeftijd van 44 jaar en jonger vinden het vaker belangrijk dat de gemeente woonruimte goed benut (82%), maar hechten minder belang aan Houten beter bestand maken tegen klimaatverandering (70%). 55-64 jarigen vinden het minder belangrijk dat de gemeente zich inzet voor meer ruimte voor de natuur (69%). 65-plussers vinden het minder belangrijk dat de gemeente verantwoord voedsel dichterbij brengt (45%).

Houtenaren hebben spontaan ook nog andere onderwerpen genoemd waarvan zij het belangrijk vinden dat de gemeente zich er voor inzet. Hierbij worden onder andere meerdere keren maatregelen genoemd met betrekking tot zonnepanelen en windmolens, stimuleren van fiets en OV in plaats van de auto, faciliteren van goede afvalscheiding en groenbehoud. Verschillende inwoners merken ook op dat zij het belangrijk vinden dat de gemeente een goede afweging maakt welke onderwerpen tot hun takenpakket behoren en op welke wijze zij zich hiervoor moeten inzetten.

Zijn er nog andere onderwerpen op het gebied van milieu en duurzaamheid waar de gemeente zich volgens u de komende tijd voor zou moeten inzetten?

Zonnepanelen / windmolens

- 'Aanbieden van goedkope zonnepanelen.'
- 'Geen windmolens (erbij). Dit leidt tot ernstige horizonvervuiling.'
- 'Wind en zonne-energie.'

Vervoer

- 'Beter openbaar vervoer Rondweg, er rijden geen bussen op de zondag.'
- 'Beter OV van uit de wijken naar de NS.'
- 'Burgers nemen binnen Houten nog veel de auto! Dat afremmen.'
- 'In het verkeersbeleid prioriteit geven aan het OV en de fiets.'

Afval

- 'Blijven inzetten dat afval gratis gebracht kan worden bij afvalstation.'
- 'Het mogelijk maken dat ook blikafval gescheiden wordt opgehaald.'
- 'Meer prullenbakken op straat.'

Meer groen

- 'Behoud van bomen, beperken van kap, investeren in groen.'
- 'Minder volbouwen, meer groen. Meer huidige benutten van huidige leegstand voordat nieuwe panden gebouwd worden.'
- 'Meer groen op daken, in tuinen en op straat. waar moet al het regenwater naartoe straks?'
- 'Veel minder bouwen en meer natuur terug. Geen bedrijven meer!'

Rol gemeente

- 'De rol van de gemeente zo klein mogelijk houden. Gemeenten hebben de neiging met beleid een ontwikkeling in gang te zetten die autonoom al tot ontwikkeling komt, of juist ongewenst is.'
- 'Kijk vooral naar gemeenteniveau, niet naar landelijke grootheden als vervoer.'
- 'Gemeente moet lokaal bezig zijn. Wat vooral NIET moet is te betuttelend bezig zijn, bied mensen een goed en aantrekkelijk alternatief.'
- 'Op gemeenteniveau maatregelen niet overdrijven. Eigenlijk taak van de landelijke overheid.'
- 'Overheid moet vooral samenleving faciliteren en niet teveel zelf doen. Wel regie, weinig uitvoer.'

Selectie overige antwoorden

- 'Beter letten op de straatverlichting die soms hele weekenden dag en nacht blijft branden.'
- 'Scheiding regenwater en rioolwater t.b.v. hergebruik.'
- 'Zuiniger met straatverlichting overdag.'
- 'Zelf investeren in energiezuinige auto's zoals vuilniswagens ed.'
- 'Informatie, mensen bij dit onderwerp betrekken. Voorbeeldprojecten.'

Bevorderen van milieubewustzijn en duurzaamheid

Houtenaren vinden dat de gemeente milieubewustzijn en duurzaamheid het best kan bevorderen door initiatieven van burgers te steunen en faciliteren (70%) en zelf het goede voorbeeld te geven (67%). Wellicht is dat laatste meer een basisvoorwaarde dan dat men daadwerkelijk verwacht dat er een stimulerende werking van uit gaat. Meer dan de helft van de inwoners vindt dat de gemeente onderwijs op scholen moet promoten (56%) en op duurzaamheid moet letten bij aanbesteding en inkoop (53%).

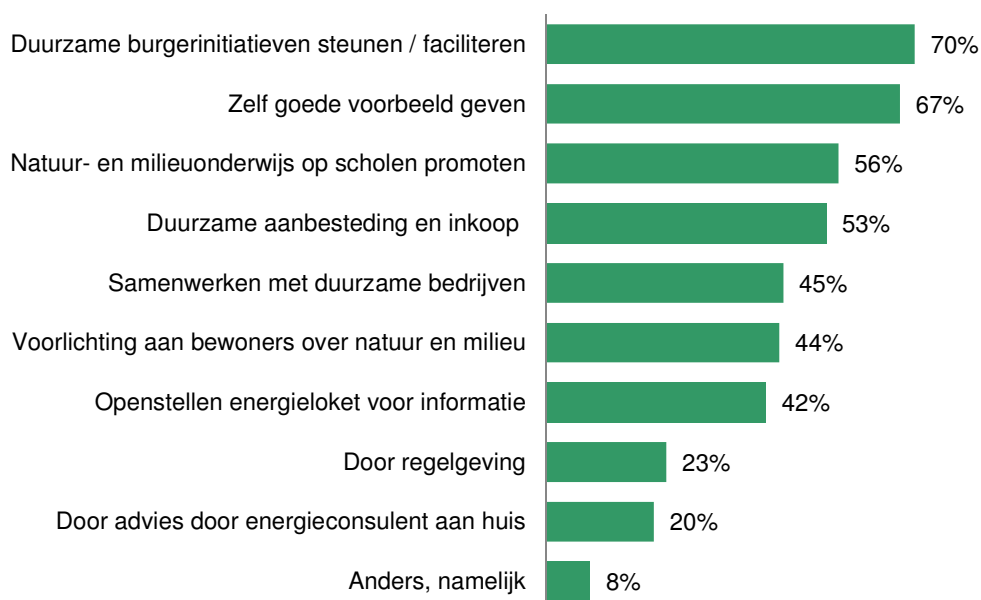
De gemeente moet niet te belerend worden: inwoners van Houten zien minder in regelgeving (23%) en advies van een energieconsulent aan huis (20%).

Bij de andere mogelijkheden die Houtenaren spontaan hebben genoemd komt onder andere het verstrekken van subsidies meerdere keren naar voren.

Op welke manier kan de gemeente volgens u het beste milieubewustzijn en duurzaamheid bevorderen?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

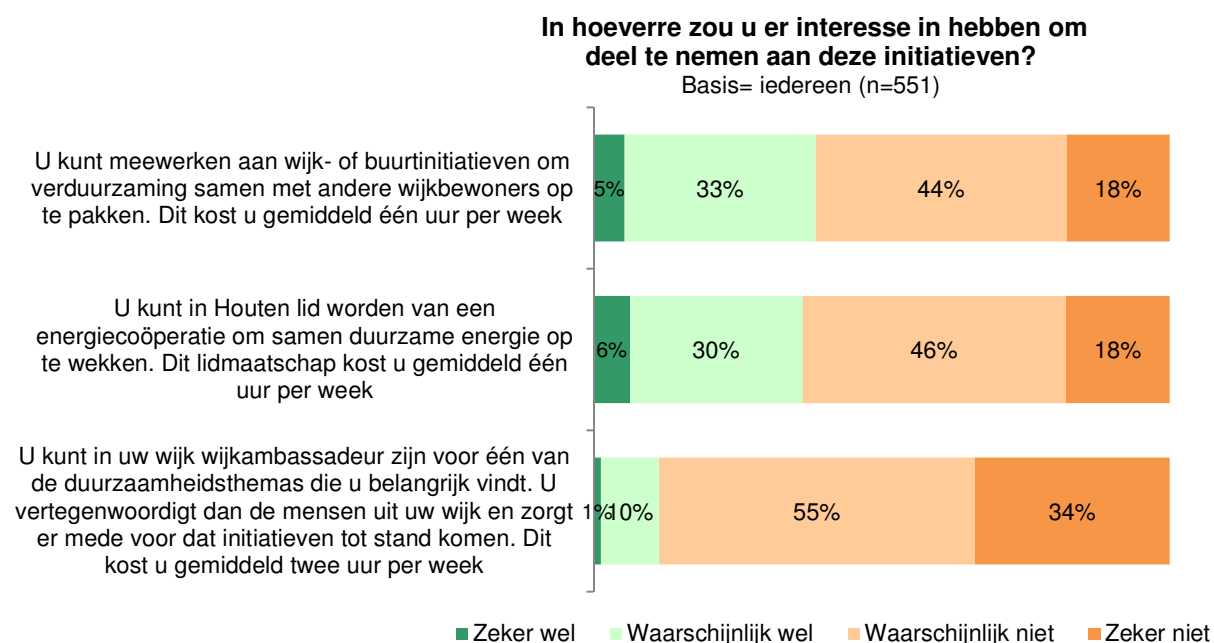

Vrouwen staan meer open voor informatie dan mannen en vinden vaker dat de gemeente voorlichting moet geven over natuur en milieu (48% versus 40%) en een energieloket moet openstellen (46% versus 37%).

Jongeren (<44 jaar) zien relatief vaak potentie voor samenwerkingsverbanden met duurzame bedrijven (51%), maar zien minder heil in een energieloket (35%). 65-plussers zijn nog minder dan gemiddeld gecharmeerd van advies door een energieconsulent aan huis (11%).

Deelname aan burgerinitiatieven

Inwoners van Houten vinden het belangrijk dat de gemeente initiatieven van burgers op het gebied van milieu en duurzaamheid steunt en faciliteert. De helft van de Houtenaren (50%) staat er voor open om zelf deel te nemen aan één of meer van de drie mogelijke initiatieven die zijn voorgelegd. Ruim een derde wil (zeker/waarschijnlijk) deelnemen aan wijk- of buurtinitiatieven voor verduurzaming en een ongeveer even grote groep staat open voor een lidmaatschap van een energiecoöperatie in Houten. De animo om wijkambassadeur te worden is minder groot (11%), mogelijk omdat dit meer tijd kost per week.

De interesse in lidmaatschap van een energiecoöperatie is onder 65-plussers lager dan gemiddeld (21%). Verder doen zich geen verschillen voor naar leeftijd en geslacht.

Spontaan genoemde vormen van burgerparticipatie

Een kwart van de Houtenaren wil zich – naast de drie voorgelegde initiatieven – nog op andere manieren inzetten voor milieu en duurzaamheid in Houten. Zij zijn bijvoorbeeld bereid om zwerfafval op te ruimen, de eigen buurt schoon te houden, of deel te nemen aan eenmalige acties of initiatieven. In totaal staat hiermee 57% van de Houtenaren open voor deelname aan enige vorm van burgerparticipatie.

Energie is veruit het meest genoemde thema waarvoor men zich wil inzetten. Daarnaast worden ook afval scheiden en (duurzaam) voedsel verbouwen vaak genoemd. In onderstaande tabel staat een selectie van thema's die spontaan zijn genoemd.

De redenen om zich te willen inzetten voor een thema zijn veelal terug te voeren op betrokkenheid, interesse en zorg voor het milieu en de toekomst. Houtenaren vinden het belangrijk dat er iets gebeurt en willen daarbij ook hun eigen verantwoordelijkheid nemen. Men verwacht ook persoonlijke voordelen in de vorm van een prettige leefomgeving (bijvoorbeeld door minder afval). Financiële motieven spelen in mindere mate een rol.

Voor welk thema zou u zich willen inzetten als het gaat om milieu en duurzaamheid?

Energie

- 'Duurzame energie'
- 'Energiebesparing'
- 'Zonne-energie'
- 'Terugdringing energieverbruik'
- 'Schone/natuurlijke energie'
- 'Windenergie, alternatieve energiebronnen'

Verminderen afval

- 'Straatvuil'
- 'Verminderen afval, meer hergebruiken'
- 'Beperken c.q. voorkomen van afval- en straatvuil'

Duurzaam voedsel

- 'Kweken van groente en kruiden'
- 'Meer biologisch voedsel'
- 'Zelf voedsel verbouwen'

Selectie van overige thema's

- 'Regenwater opvangen'
- 'Kinderen bewust maken van het milieu'
- 'Luchtverontreiniging'
- 'Promoten van fietsen'

Redenen om niet deel te nemen aan burgerinitiatieven

Ruim de helft (57%) van de Houtenaren is bereid zich op een of andere manier in te zetten voor milieu en duurzaamheid in Houten. Degenen die hier niet voor open staan, noemen als belangrijkste reden hiervoor tijdgebrek (61%). Daarnaast twijfelt men ook aan de eigen geschiktheid om aan dergelijke initiatieven deel te nemen (24%). In mindere mate geeft men direct toe dat men het onderwerp niet interessant (14%) of niet belangrijk genoeg vindt (8%).

Andere redenen die vaak worden genoemd om niet te participeren zijn leeftijd en gezondheid. Een deel van de Houtenaren zet zich ook al in voor vrijwilligerswerk en ziet dat als hun bijdrage aan de samenleving.

Wat zijn voor u de redenen waarom u zich niet zou willen inzetten voor milieu en duurzaamheid in Houten?

Meerdere antwoorden mogelijk

Basis=geen interesse in deelname aan initiatieven (n=236)

Vrouwen hebben vaker geen interesse in deelname omdat zij denken daar niet geschikt voor te zijn (30% versus 16% van de mannen). Voor inwoners jonger dan 55 jaar speelt tijdgebrek nog vaker een rol (70%).

5. Profilering Houten

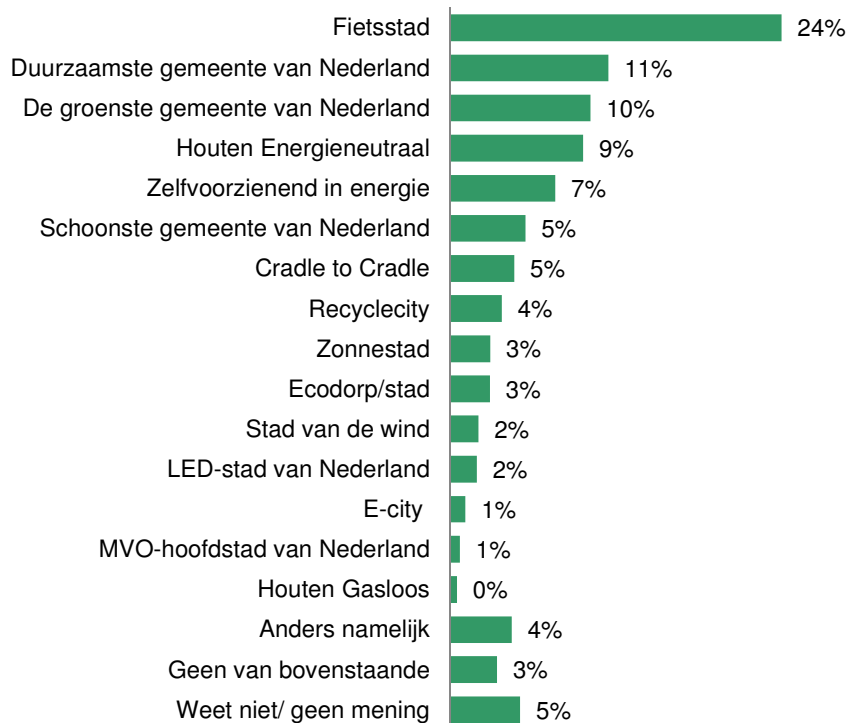
Meest aansprekende positionering

Tot slot van het onderzoek is aan Houtenaren gevraagd hoe de gemeente Houten zich volgens hen zou moeten profileren in de toekomst. Een kwart (24%) van de Houtenaren heeft dan voorkeur voor de huidige positionering als fietsstad. Andere opties krijgen duidelijk minder vaak de voorkeur, al spreken de verschillende mogelijkheden die nog directer gerelateerd zijn aan duurzaamheid en milieu, zoals duurzaamste (11%) of groenste gemeente (10%), ook best goed aan. Er is dan echter niet één term die er duidelijk uitspringt en het best bij Houten past.

Als u zou mogen kiezen hoe de gemeente Houten zich voortaan gaat profileren, welke van onderstaande mogelijkheden spreekt u dan het meest aan?

Slechts één antwoord mogelijk

Basis=iedereen (n=551)

Mannen kiezen wat vaker voor zelfvoorzienend in energie (10%) en Zonnestad (5%), terwijl vrouwen vaker kiezen voor Groenste gemeente (13%) en Cradle to cradle (7%).

Bijlage 1 – Respondentenprofiel

Totta heeft de resultaten met weegfactoren gecorrigeerd. Hierin zijn geslacht, leeftijdscategorie en wijk meegenomen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de ongewogen als gewogen verhoudingen:

Profiel respondenten (n=551)		Ongewogen percentage	Gewogen percentage
Geslacht	Man	60%	49%
	Vrouw	40%	51%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Leeftijd	18 t/m 44 jaar	25%	48%
	45 t/m 54 jaar	28%	25%
	55 t/m 64 jaar	30%	15%
	65 jaar en ouder	16%	12%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>
Wijk	Buitengebied	7%	8%
	Noord-Oost	25%	24%
	Noord-West	38%	31%
	Zuid-Oost	15%	19%
	Zuid-West	14%	17%
	<i>Totaal</i>	<i>100%</i>	<i>100%</i>

Bijlage 2 – Processtatistieken

Op 12 juni 2014 zijn alle 1.326 leden van het Burgerpanel benaderd om deel te nemen aan het onderzoek. Deze respondenten zijn door Totta Research via een e-mail benaderd voor het online onderzoek.

Het veldwerk duurde in totaal 3 weken (van 12 juni t/m 7 juli). In totaal hebben 551 inwoners deelgenomen aan het onderzoek. Onderstaande tabel geeft de responsgegevens weer van de leden van het Burgerpanel.

Burgerpanel	
Uitnodigingen verstuurd	1.326
Enquêtes voltooid	551 (42%)
Gemiddelde invultijd	19 min. 26 sec
Betrouwbaarheidsinterval	95%
Maximale foutmarge	4,1%

Bijlage 3 – Vragenlijst

Vragenlijst Duurzaam Houten

Inleiding

Op welke manier bent u met duurzaamheid, duurzame energie, energiebesparing, milieu en klimaatverandering bezig? Hoe staat u tegenover deze onderwerpen? Voor de gemeente Houten is dit belangrijke informatie.

De gemeente Houten is ambitieus als het om duurzaamheid gaat. Zij heeft zich doelen gesteld op een aantal duurzaamheidsthema's zoals duurzame energie en energiebesparing. Voor de realisatie van deze doelen is het goed om meer gevoel te krijgen bij wat er leeft in Houten. Welke initiatieven spreken aan en waarom wel of niet? Wat is de samenleving bereid zelf te doen en wat kan de gemeente daarbij betekenen? Op deze en andere vragen probeert dit onderzoek antwoord te geven.

Belangrijke uitdagingen

1. **Wat vindt u belangrijke problemen of uitdagingen in ons land? Hieronder ziet u een aantal onderwerpen die regelmatig op de politieke agenda staan. Kunt u aangeven welke DRIE onderwerpen u zelf de meest belangrijke en urgente onderwerpen voor Nederland vindt?**

RANDOM volgorde

- Huisvesting
- Werkgelegenheid & Sociale zekerheid
- Migratie & Integratie
- Minima & Armoede
- Zorg
- Ouderen
- Jeugd & Onderwijs
- Sport & Cultuur
- Winkels, Horeca, Bedrijven
- Ruimtelijke ordening & Leefbaarheid
- Verkeer & Vervoer
- Veiligheid
- Milieu
- (Lokale) belastingen & financiën
- Anders, namelijk: .....
- Weet ik niet

Belang van duurzaamheid en milieu

2. **In hoeverre bent u het eens met de volgende stelling?**

De aandacht voor duurzaamheid is een hype. Over een jaar of vijf zal er veel minder aandacht voor zijn.

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Neutraal
- Mee oneens
- Helemaal mee oneens

Zou u dit willen toelichten?

--

3. Zou u voor uzelf op een schaal van 1 t/m 10 aan willen geven hoe duurzaam of milieubewust u zichzelf vindt?

(1 = totaal niet milieubewust, 10 = zeer milieubewust)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	weet niet, / geen mening
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

4. Op welke manier(en) bent u zelf bezig met milieu of duurzaamheid?

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Ik scheid afval (papier, glas, plastic, batterijen, etc.)
- Ik koop energiezuinige apparaten
- Ik eet duurzaam (zoals streekproducten, zelf verbouwd, vleesarm of biologisch)
- Ik ga lopen, fietsen of reis met openbaar vervoer in plaats van de auto
- Ik koop duurzame produkten zoals fairtrade of biologische produkten
- Ik heb mijn huis goed geïsoleerd
- Ik neem groene energie af
- Ik probeer mijn energieverbruik te beperken
- Ik probeer mijn waterverbruik te beperken
- Ik investeer in het zelf opwekken van duurzame energie
- Anders, namelijk:...
- Geen van deze

5. Wat motiveert u vooral om bezig te zijn met het milieu?

(Slechts één antwoord mogelijk) RANDOM

- Zorg voor mijzelf en de huidige generatie volwassenen
- Zorg voor toekomstige generaties
- Zorg voor behoud van onze planeet/ schepping
- Belangstelling voor technologische ontwikkelingen
- Financiële motieven
- Anders namelijk: .....
- Het milieu is voor mij niet zo'n punt van zorg

6. Wat zijn - indien dat het geval is - voor u redenen om weinig, niet of niet méér aan het milieu te doen?

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Ik vind andere zaken belangrijker
- Ik kan daar als individu niet zoveel aan doen
- Gewoonte, ik sta er niet altijd bij stil
- Gebrek aan kennis, ik weet niet wat ik zelf kan doen
- Ik geloof niet zo in de doemscenario's die worden geschetst
- Het is duur; duurzame en fair trade producten zijn bijvoorbeeld vaak duurder dan andere producten
- Gebrek aan mogelijkheden, zoals geen station in de buurt
- Ik vind duurzaamheid meer de verantwoordelijkheid van de overheid
- Anders, namelijk: .....
- Niet van toepassing - ik heb veel aandacht voor het milieu

7. Hoe belangrijk vindt u het zelf om informatie en uitleg te krijgen over milieuthema's en wat u zelf kunt doen?

- Heel belangrijk
- Belangrijk
- Neutraal
- Onbelangrijk
- Heel onbelangrijk

Verwachtingen

8. Hier onder staat een aantal mogelijke toekomstscenario's met betrekking tot milieu, klimaat en duurzaamheid in Nederland. Hoe waarschijnlijk is het volgens u dat deze gaan uitkomen in de komende 10 jaar?

(Zeer waarschijnlijk t/m zeer onwaarschijnlijk - 5-puntsschaal) RANDOM

- Er komt steeds meer wateroverlast door heftige regenbuien
- Het risico van rivieroverstromingen neemt toe
- Er komen steeds meer langdurige hitteperioden
- Drinkwater wordt steeds duurder, omdat het steeds moeilijker is om het te zuiveren
- Er komt een tekort aan aardgas in Nederland
- De prijzen voor gas en elektra gaan sterk stijgen
- De prijzen voor benzine gaan sterk stijgen
- Er komen steeds meer manieren om duurzame energie rendabel op te wekken
- Auto's worden door nieuwe technieken steeds schoner en stiller. De traditionele benzine- of dieselauto verdwijnt geleidelijk uit het straatbeeld.

9. Verwacht u nog andere ontwikkelingen op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid in Nederland in de komende 10 jaar?

- Ja, namelijk....
- Nee

10. In hoeverre verwacht u dat deze zaken voor u persoonlijk een probleem zullen zijn in de komende 10 jaar? Dat wil zeggen dat deze zaken u zullen overkomen en dat u er echt last van heeft.

[Toon alleen antwoorden van vorige vraag "(zeer) waarschijnlijk" – RANDOM, maar zelfde volgorde als in vorige vraag.]

(Groot probleem, enigszins probleem, neutraal, haast geen probleem, helemaal geen probleem)

- Wateroverlast door heftige regenbuien
- Risico van overstromingen door hoog water in de Lek
- Steeds meer langdurige hitteperioden
- Drinkwater wordt steeds duurder
- Tekort aan aardgas
- De prijzen voor gas en elektra gaan sterk stijgen
- De prijzen voor benzine gaan sterk stijgen

11. Verwacht u dat er nog andere ontwikkelingen zijn op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid die voor u persoonlijk een probleem zullen zijn in de komende 10 jaar?

12. U kunt zelf verschillende maatregelen nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid.

a. Welke van de volgende maatregelen heeft u op dit moment al genomen?

Random + geen van deze

b. Hoe waarschijnlijk is het dat u onderstaande maatregelen voor het eerst neemt, of hier verder in investeert, in de komende 10 jaar? Dit gezien de mogelijke ontwikkelingen die in de vorige vragen werden geschetst?

(Zeer waarschijnlijk t/m zeer onwaarschijnlijk - 5-puntsschaal)

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Regenwater opvangen in mijn tuin
- Mijn toiletten doorspoelen met regenwater
- Mijn waterverbruik aanzienlijk vermindert (verminderen)
- Mijn huis meer hittebestendig gemaakt (maken) door isolatie en/of zonweringen
- Duurzamer voedsel eten (zoals streekproducten, zelf verbouwd, vleesarm of biologisch)
- Mijn huis aanzienlijk energiezuiniger gemaakt (maken)
- Mijn energieverbruik aanzienlijk beperkt (beperken)
- Minder of anders reizen
- Geïnvesteed (Investeren) in het opwekken van duurzame energie (zelf opwekken of door te investeren in aandelen duurzame energie)

13. Verwacht u nog andere maatregelen te gaan nemen op het gebied van milieu en duurzaamheid in de komende 10 jaar?

- Ja, namelijk: ...
- Nee

Indien 'minder of anders reizen' bij vraag b

15a Indien 'minder of anders reizen' bij vraag 12a

15b Indien 'minder of anders reizen' bij vraag 12b ((zeer)waarschijnlijk)

14. a. U gaf aan nu al minder of anders te reizen. Wat doet u anders?

b. U gaf aan dat u verwacht minder of anders te gaan reizen in de komende 10 jaar.

Wat verwacht u anders te gaan doen? (Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Reis minder binnen Nederland (Minder reizen binnen Nederland)
- Ga minder (Minder) vaak op vakantie buiten Nederland
- Loop meer (Meer lopen)
- Fiets meer (Meer fietsen)
- Neem vaker het openbaar vervoer (Meer het openbaar vervoer nemen)
- Ben overgestapt (Overstappen) op een hybride of elektrische auto
- Ben overgestapt (Overstappen) op een groen gas-auto
- Heb een elektrische brommer/scooter aangeschaft (Een elektrische brommer/scooter aanschaffen)
- Ben overgestapt (Overstappen) op een kleinere/zuinigere auto
- Deel vaker een auto ((vaker) een auto delen) (via een bedrijf zoals Greenwheels of Car2Go, of met andere particulieren)
- Iets anders, namelijk:...

15a Indien 'zelf opwekken duurzame energie' bij vraag 12a

15b Indien 'zelf opwekken duurzame energie' bij vraag 12b ((zeer)waarschijnlijk)

15. a U gaf aan dat u nu al heeft geïnvesteerd in het (zelf) opwekken van duurzame energie.

Waarin heeft u geïnvesteerd?

b. U gaf aan dat u verwacht (nog meer) te gaan investeren in het (zelf) opwekken van duurzame energie in de komende 10 jaar. Waar in verwacht u te gaan investeren?

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Zonnepanelen (en boilers) op eigen dak
- Miniwindmolentje op eigen dak
- Warmtepomp (hiermee kunt u warmte uit de bodem, het grondwater of de lucht gebruiken voor verwarming van de woning en warm kraanwater.)
- Aandelen gekocht (kopen) in zonnepanelen op een ander dak
- Aandelen gekocht (kopen) in een windpark
- Iets anders, namelijk: .....

Rol van de gemeente

16. Hoe kan de gemeente u helpen bij nog milieuvriendelijker of duurzamer gedrag?

17. Waarop moet de gemeente haar inspanningen op het gebied van milieu en duurzaamheid de komende tijd vooral richten? Hoe belangrijk vindt u het dat de gemeente zich inzet voor de volgende onderwerpen?

Belang gemeten op 5-puntsschaal + "Niet van toepassing, is geen overheidstaak"

RANDOM

- Beter benutten van (woon)ruimte(n) in bestaande woningen en bedrijven
- Bevorderen van duurzaam bouwen (nieuw en renovatie)
- Bevorderen van duurzaamheid onder bedrijven en maatschappelijke instellingen als scholen, kerken en sportverenigingen
- Zorgen voor stiller en schoner vervoer
- Houten beter bestand maken tegen klimaatverandering (bijvoorbeeld maatregelen om wateroverlast te voorkomen)
- Meer (grootschalige) opwekking van lokale duurzame energie mogelijk maken
- Verantwoord voedsel "dichterbij brengen" (streekproducten, zelf voedsel verbouwen, het stimuleren van het eten van geen of minder vlees en/of biologische producten)
- Verminderen van de hoeveelheid afval door hergebruik te stimuleren
- Water efficiënt gebruiken (bijvoorbeeld door regenwater op te vangen en te scheiden van het riool)
- Meer ruimte voor natuur
- Beschermen van biologische diversiteit
- Anders, namelijk: .....

18. Op welke manier kan de gemeente volgens u het beste milieubewustzijn en duurzaamheid bevorderen?

(Meerdere antwoorden mogelijk) RANDOM

- Door natuur- en milieuonderwijs op scholen te promoten
- Door voorlichting aan bewoners over natuur en milieu te geven
- Door burgerinitiatieven op het gebied van duurzaamheid te steunen en te faciliteren, bijvoorbeeld met vergunningaanvragen, (tijdelijke) huisvesting, etc.
- Door samenwerkingsverbanden met bedrijven aan te gaan, die zakelijk (met winst) duurzaam beleid gaan uitvoeren
- Door het verstrekken van advies door een energieconsulent/energieambassadeur aan huis
- Door het openstellen van een (digitaal) energieloket waar u informatie kunt krijgen over energiebesparende maatregelen en vergunningen
- Door regelgeving
- Door duurzame aanbesteding en inkoop van gemeentelijke voorzieningen en diensten
- Door zelf in de eigen bedrijfsvoering het goede voorbeeld te geven
- Anders, namelijk:...

Participatie en samenwerking

Mee-investeren

19. Voor veel duurzaamheidsthema's geldt dat je er eerst in moet investeren om er daarna en dan vaak langdurig de vruchten van te plukken. Anno 2014 is het gebruikelijk dat ook burgers hieraan bijdragen. Dit kan door middel van geld, maar bijvoorbeeld ook door ergens tijd in te steken.

Wij leggen u een aantal mogelijke initiatieven voor op het gebied van milieu, klimaat en duurzaamheid. In hoeverre zou u er interesse in hebben om deel te nemen aan deze initiatieven?

*Zeker wel / waarschijnlijk wel / waarschijnlijk niet / zeker niet
RANDOM*

- U kunt in uw wijk 'wijkambassadeur' zijn voor één van de duurzaamheidsthema's die u belangrijk vindt. U vertegenwoordigt dan de mensen uit uw wijk en zorgt er mede voor dat initiatieven tot stand komen. Dit kost u gemiddeld twee uur per week
- U kunt meewerken aan wijk- of buurtinitiatieven om verduurzaming samen met andere wijkbewoners op te pakken. Dit kost u gemiddeld één uur per week
- U kunt in Houten lid worden van een energiecoöperatie om samen duurzame energie op te wekken. Dit lidmaatschap kost u gemiddeld één uur per week

20. Zijn er (ook) andere manieren waarop u zich zou willen inzetten voor milieu en duurzaamheid in houten?

- Ja, namelijk: ...
 Nee

Indien ja of zeker/waarschijnlijk wel bij de voorgaande vragen

21. Voor welk thema zou u zich willen inzetten als het gaat om milieu en duurzaamheid? En wat zou voor u de reden zijn om dit te doen?

Thema/ onderwerp:

Reden:

Indien bij geen van de vragen 19 en 20 zeker/ waarschijnlijk of ja

22. Wat zijn voor u de redenen waarom u zich niet zou willen inzetten voor milieu en duurzaamheid in Houten? (Meerdere antwoorden mogelijk) *RANDOM*

- Geen tijd voor
- Ik denk niet dat ik dat kan / daar geschikt voor ben
- Niet interessant
- Niet relevant/ belangrijk
- Ik ben liever betrokken bij landelijke initiatieven
- Anders, namelijk...
- Weet ik niet

23. In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen? ‘

RANDOM

- Het milieuprobleem is zo urgent, dat de overheid meer dwingende maatregelen zou moeten nemen zodat mensen hun gedrag aanpassen, bijvoorbeeld door belasting op energie
- Verduurzaming doe ikzelf wel, als gemeente moet je er zo min mogelijk mee bemoeien
- ‘De vervuiler betaalt’ moet het algemene uitgangspunt van milieubeleid zijn
- Ik heb minder moeite met windmolens in mijn omgeving, als ik zelf meedeel in de winst
- Iedereen moet mee betalen aan investeringen in schone energie, zowel bedrijven als consumenten

- Helemaal mee eens
- Mee eens
- Neutraal
- Mee oneens
- Helemaal mee oneens

Ambitie

24. Als u zou mogen kiezen hoe de gemeente Houten zich voortaan gaat profileren, welke van onderstaande mogelijkheden spreekt u dan het meest aan?

(Slecht één antwoord mogelijk) *RANDOM*

- Recyclecity
- De duurzaamste gemeente van Nederland
- LED-stad van Nederland
- Houten Energieneutraal
- Cradle to Cradle
(De centrale gedachte van de cradle to cradle (wieg tot wieg) filosofie, is dat alle gebruikte materialen na hun leven in het ene product, nuttig kunnen worden ingezet in een ander product.)
- Fietsstad
- E-city (onderscheidend qua elektrisch vervoer)
- Houten Gasloos
- De groenste gemeente van Nederland
- Zonnestad
- Stad van de wind
- Zelfvoorzienend in energie
- Ecodorp/stad
- MVO-hoofdstad van Nederland (MVO = Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen)
- De schoonste gemeente van Nederland
- Anders namelijk: .....
- Geen van bovenstaande
- Weet niet/ geen mening

25. Welke bijpassende slogan voor Houten zou daarbij kunnen horen?

What's in a name?

**26. De term 'duurzaamheid' spreekt niet iedereen even veel aan.
Welke andere naam zou u willen geven aan dat wat u onder duurzaamheid verstaat?**

Dit was de laatste vraag van het onderzoek. Klik op 'versturen' om de vragenlijst af te sluiten.

Hartelijk dank voor uw medewerking!